

N. 213 HZ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΝΔΟΞΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ

ΣΟΦΙΑΣ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΘΥΓΑΤΕΡΩΝ ΑΥΤΗΣ

ΠΙΣΤΕΩΣ ΕΛΠΙΔΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ

Ref.
pag. 215
no 3

Ἐρανισθεῖσα ἐκ συνοπτικοῦ ἀντιγράφου ἀρχαίου χειρογράφου
κατατεθειμένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Ἀθῶν. Μονῆς τῆς Λαύρας
ἀνατυχθεῖσα δὲ ἱστορικῶς ἐν τῷ Μαρτυρολόγιῳ
Παρὰ τοῦ ἐν Ἱερουσάλειμ κ.

ΛΑΣΚ. ΓΡΗΓ. ΒΕΡΔΕΛΗ

Νῦν τὸ α' εἰς τύπον πλήρης ἐκδίδεται ἐπιμελείᾳ καὶ ὑπόψει
τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ἐν Πειραιεὶ φερανύμιου Ἱ. Ναοῦ

αἰδεσιμωτάτου ΓΕΩΡΓ. ΚΥΡΥΚΟΥ (Σακελλαρίου)

καὶ τῶν κ. κ.

Κωνστ. Τ. Κακκαβούλη, Ἰλ. Παπανικολάου
καὶ Κ. Β. Τσούμα

πρὸς ἐντελὴ ἀποπεράτωσιν τοῦ ἄνω καὶ ἐν τῇ συνοικίᾳ Νεαπόλεως
Ἱεροῦ Ναοῦ, καὶ ψυχικὴν ἀφάρειαν τῶν ἀπανταχοῦ γῆς
εὐσεβῶν Χριστιανῶν.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ "ΦΩΝΗΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ,"

Ὁδὸς Κολοκοτρώνη ἀριθ. 65

Ὅπισθεν Δημ. Θεάτρου

1904

X918

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΝΔΟΞΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΣΟΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΘΥΓΑΤΕΡΩΝ ΑΥΤΗΣ
ΠΙΣΤΕΩΣ ΕΛΠΙΔΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ

Ἐρανισθεῖσα ἐκ συνοπτικοῦ ἀντιγράφου ἀρχαίου χειρογράφου
κατατεθειμένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Ἀθῶν. Ι. Μονῆς τῆς Λαύρας
ἀνατυχθεῖσα δὲ ἱστορικῶς ἐν τῷ Μαρτυρολογίῳ
Παρά τοῦ ἐν Ἱεροσάλλταις κ.

ΛΑΣΚ. ΓΡΗΓ. ΒΕΡΔΕΛΗ

Νῦν τὸ α' εἰς τύπον πλήρους ἐκδίδεται ἐπιμελείᾳ καὶ δαπάνῃ
τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ ἐν Πειραιεὶ φερωνύμου **Ι. Ναοῦ**

αἰδεσιμωτάτου **ΓΕΩΡΓ. ΚΗΡΥΚΟΥ** (Σκελλαρίου)

καὶ τῶν κ. κ.

Κωνστ. Τ. Κακαβούλη, Ἡλ. Παπανικολάου
καὶ Κ. Β. Τσόυμα

πρὸς ἐντελῇ ἀποπεράτῳσιν τοῦ ἄνω καὶ ἐν τῇ συνοικίᾳ Νεαπόλεως
Ἱεροῦ Ναοῦ, καὶ ψυχικὴν ὠφέλειαν τῶν ἀπανταχοῦ γῆς
εὐσεβῶν Χριστιανῶν.

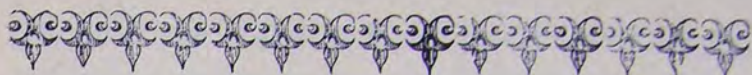
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ "ΦΩΝΗΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ,"

Ὅδὸς Κολοκοτρώνη ἀριθ. 65

Ὅπισθεν Δημ. Θεάτρου

1904

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

«Σημαίνει ὁ Θεός, σημαίνει ἡ γῆ, σημαίνουν τὰ Οὐράνια.
Σημαίνει κ' ἡ Ἁγία Σοφία τὸ μέγα μοναστήρι».

(Ἑθνικὴ ποίησις)

Ταύτης τῆς ἀνὰ χεῖρας συλλογῆς τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας τῶν ἐν Ρώμῃ ἐπὶ Ἀδριανοῦ κατὰ τὸ 122 μ. Χ. ἀθλησασῶν Μεγαλομαρτύρων Σοφίας καὶ τῶν τριῶν Ἀδτῆς θυγατέρων Πίστεως, Ἑλπίδος καὶ Ἀγάπης τὴν ἔκδοσιν ἐπιχειροῦντες, δυνάμεθα ἴσως ἐκ προοιμίων ἀκατακρίτως νὰ κανηθῶμεν τὴν ἐν Κυρίῳ καύχησιν, ὅτι εἰς τὸς μυστικολογιώτατους ἱεροψάλτας τῶν ἀπανταχοῦ Ὁρθοδόξων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ὅσαι διὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης δοξολογοῦσι τὸν Κύριον, ἐλαχίστην μὲν, ἀλλὰ χρησιμωτάτην εἰς ὃ μετέρχονται ἱερὸν ἐπάγγελμα ἐπικουρίαν παρέχομεν, ἅμα δὲ καὶ τοῖς λοιποῖς εὐσεβέσι Ὁρθοδόξοις Χριστιανοῖς τοῖς πρὸ παντὸς τὰς τρίβους ἐν ἐκκλησιαστικοῖς βίβλοις ποιουμένους ψυχωφελὲς ἅμα καὶ ψυχαγωγικὸν παρέχομεν ἀνάγνωσμα, εὐκολύνοντες αὐτοῖς πρόχειρον καὶ εὖωνον τὴν κτῆσιν ἀπαξάσης τῆς θείας καὶ ἱερᾶς ἀκολουθίας τῶν Μεγαλομαρτύρων, πρὸς τιμὴν τῶν ὁποίων μεγαλοπρεπῆς καὶ ἐπιβάλλων ἴδρυνται ἐν τῇ Συνοικίᾳ Νεαπόλεως Ἱερὸς Ναός, ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ βίβλῳ πλήρει, ἀντὶ τῆς εἰς τμήματα ὑπαρχούσης τοιαύτης ἐν τοῖς Μηριαίοις καὶ ἐν δυσπροσίτοις ἐν τῷ Ἀγιωνύμῳ Ὁρθεῖ τοῦ Ἀθῶ χειρογράφοις, ἀφ' ὧν περισυλλέξας εἰς ἓν συνηρ-

μολόγησεν ὁ ἐν Ἱεροσάλταις κ. Λάσκ. Γρ. Βερδελῆς.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερον νὰ καταστήσωμεν τὸ ἔργον οὐκ ἐφείσθημεν οὐδεμιᾶς δαπάνης, προσθέσαντες ἐκτὸς τῆς Θείας ἀκολουθίας, καὶ ἐπιτυχῇ διαλογικῇ ἀνάπτυξιν τοῦ Μαρτυρολογίου τῶν Ἀγίων μετὰ προεισαγωγικῆς ἱστορικῆς μελέτης τῆς συμπαλλομένης ἀκολουθίας τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ὡς καὶ ἐν τέλει τῆς βίβλου λεπτομερῇ ἔκθεσιν τῆς θέσεως ὅπου νῦν μεγαλοπρεπῆς ὑψοῦται ὁ Ἱερός Ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὀφειλόμενα εἰς τὸν γλαφυρὸν κάλαμον τοῦ προαναφερθέντος ἱεροψάλτου μας, ὃν καὶ ἐκ καρδίας εὐχαριστοῦμεν διὰ τε τὸ ἀφιλοκερδὲς καὶ ἐπιμελὲς τῆς περισυλλογῆς.

Φέροντες δ' αὐτὸ εἰς φῶς διὰ τοῦ τύπου, ἐπικαλούμεθα τὴν ὕλικήν ἀρωγὴν παντὸς Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἀτελοῦς εἰσέτι Ἱεροῦ Ναοῦ, ὅστις καὶ μετ' ὅλην τὴν προθυμίαν καὶ ἡμῶν καὶ τῶν εὐσεβεστάτων ἐνοριτῶν πολλὰς εἰσέτι ἔχει τὰς ἐλλείψεις, πεποιθότες εἰς τὰς πρεσβείας τῶν Μεγαλομαρτύρων Σοφίας, Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης ἐπὶ τὴν πανσθενῆ βοήθειαν τοῦ ἐν τῇ ἀναγνώσει τῆς δε βίβλου λατρευομένου Ὑψίστου καὶ τῶν Αὐτοῦ Μεγαλομαρτύρων, εἰς τὴν εὐμενῇ ἀποδοχὴν ἐκ μέρους παντὸς τοῦ χριστεπανύμου πληρώματος.

Οἱ ἐπιτροποὶ
τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας
Αἰδέσ. Γεώργ. Κηρῦκος (Σακελλάριος)
Κωνστ. Ι. Κακαβούλης
Ἡλ. Παπανικολάου
Κ. Β. Τσοῦμας

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 18 Αὐγούστου 1904

ΜΗΝΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 17

Μνήμην ἐπιτελοῦμεν τῆς Ἀγίας ἐνδόξου Μεγαλομαρτύρος

ΣΟΦΙΑΣ

καὶ τῶν τριῶν θυγατέρων Της καὶ Καλλινίκων Παρθενομαρτύρων

Πίστεως — Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης

ΤΥΠΙΚΟΝ

§ 1. Εἰ τύχοι ἡ μνήμη τῶν Ἀγίων ἐν πάσῃ ἄλλῃ ἡμέρᾳ πλὴν Κυριακῆς ἢ ἀκολουθία αὐτῶν συμφάλλεται μετὰ τῶν μεθεόρτων ὡς ἐστὶ κάτωθι διατεταγμένη.

§ 2. Εἰ τύχοι ἐν Κυριακῇ, τῷ Σαββάτῳ ἑσπέρας μετὰ τὸν Προοιμιακὸν καὶ τὸ Α'. Κάθισμα τοῦ Ψαλτηρίου, εἰς τὸ «Κύριε ἐκέκραξα» ἰστώμεν Στίχους ι'. καὶ ψάλλομεν, Ἀναστάσιμα στιχ. 4, Μεθεόρτα 3 καὶ τῶν Ἀγίων 3. Δόξα, τῶν Ἀγίων, Καὶ νῦν τὸ α'. Θεοτόκιον τοῦ Ἥχου. Εἰσοδος, τὸ Φῶς ἱλαρόν, τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ Ἀναγνώσματα τῶν Ἀγίων. Εἰς τὰ Ἀπόστιχα, τὰ Ἀναστάσιμα Στιχηρά, Δόξα, τῶν Ἀγίων, Καὶ νῦν, Μεθεόρτον. Ἀπολυτίκια τὸ Ἀναστάσιμον, τῶν Ἀγίων, καὶ τῆς Ἑορτῆς.

§ 3. Τῇ Κυριακῇ εἰς τὸν Ὁρθρον, μετὰ τὸν Ν'. ψαλμ. ὁ Τριαδικὸς Κανὼν, τὸ Ἀξιόν ἐστιν, Τρισάγιον, τὸ Ἀπολυτίκιον τῆς Ἑορτῆς καὶ ὁ Ἐξάψαλμος. Εἰς τὸ «Θεὸς Κύριος» τὰ Ἀπολυτίκια ὡς εἰς τὸν Ἑσπερινόν. Καθίσματα τὰ Ἀναστάσιμα,

Δόξα τῶν Ἀγίων, καὶ νῦν τῆς Ἑορτῆς, Τὰ Εὐλογητάρια, ἢ Ὑπακοή. Οἱ Ἀναβαθμοὶ τοῦ ἤχου, καὶ τὸ Προκείμενον· Κανόνες, ὁ Ἀναστάσιμος, τῆς Ἑορτῆς, καὶ τῶν Ἀγίων ἀπὸ γ'. ᾠδῆς Κάθισμα τῶν Ἀγίων καὶ τῆς Ἑορτῆς, ἀφ' ἑκτῆς Κοντάκιον καὶ Οἶκος τὰ Ἀναστάσιμα, καὶ τὸ μηνολόγιον. Καταβασίαι «Σταυρὸν χαράξας» καὶ ἅπαντα ἡ τάξις τοῦ Ἑωθινοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ τιμιωτέρα, καὶ Ἐξαποστειλάρια τὸ Ἀναστάσιμον, τῶν Ἀγίων καὶ τὸ τῆς Ἑορτῆς. Εἰς τοὺς Αἶνους, Ἀναστάσιμα 4 καὶ 4 τῶν Ἀγίων Δόξα (Εἰ μὲν ὁ Ναὸς τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγίων, λέγε τὸ Αὐτῶν, ἄλλως) τὸ Ἑωθινόν, Καὶ νῦν Ὑπερευλογημένη, Δοξολογία Μ. καὶ τὸ Σήμερον σωτηρία.

§ 4. Εἰς τὴν Λειτουργίαν, τὰ Τυπικά καὶ οἱ Μακαρισμοὶ τοῦ ἤχου εἰς 4 καὶ 4 ἐκ τῆς γ'. καὶ 5'. ᾠδῆς τοῦ Καν. τῶν Ἀγίων. Μετὰ τὴν Εἴσοδον, Ἀπολυτίκια, τὸ Ἀναστάσιμον, τῆς Ἑορτῆς, τῶν Ἀγίων, τοῦ Ἀγίου τοῦ Ναοῦ καὶ Κοντάκιον, ὁ Ὑψωθεὶς: τὸ Τρισάγιον (καὶ εἰ μὲν ἐορτάζει ὁ Ναός, Ἀπόστολος τῶν Ἀγίων) καὶ Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς μετὰ τὴν Ὑψωσιν, ἄλλως ἀμρότερα τὰ τῆς Κ. μετὰ τὴν Ὑψωσιν. Εἰς τὸ «Ἐξαιρέτως» Ἀξιόν ἐστιν, Κοινωνικὸν «Αἰνεῖτε», Εἰδομέν τὸ φῶς κτλ.

Εἰς τὸν ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ

Εἰς τὸ «Κύριε ἐκέκραξα» ἱστῶμεν Στίχ. στ'. καὶ ψάλλομεν Στίχ. τῆς Ἑορτῆς 3

Ἦχος δ'. «Ἐδωκας σημεῖωσιν»

Σήμερον ἐξέλαμψε φωτοειδὴς ὥσπερ Ἥλιος, ὁ Σταυρὸς Σου ὁ τίμιος, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν Κρανίου τόπῳ τῷ δεδοξασμένῳ καὶ ἀνυψούμενος Σωτὴρ ἐπὶ τὸ ὄρος Σου τὸ πανάγιον,

ῥηλοὶ ἐμφαντικώτατα, ὡς δι' Αὐτοῦ Παντοδύναμι, τὴν ἡμῶν φύσιν ὑψώσας Οὐρανοῖς, ὡς φιλόανθρωπος.

Ἀνηγγείλαν σήμερον οἱ Οὐρανοὶ Ἀκατάληπτε, τοῖς ἀνθρώποις τὴν δόξαν Σου, παιδρῶς ἐξαστράψας γὰρ τοῦ Σταυροῦ ὁ τύπος, φέγγει ἀπροσίτῳ, τὴν μανιώδη καὶ σκληρὰν τῶν Θεοκτόνων γνώμην διήλεγξε, δι' ὃ Σου τὴν φιλόανθρωπον οἰκονομίαν δοξάζομεν, Ἰησοῦ παντοδύναμι, ὁ Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Σταυρὸς ὁ Πανάγιος τὸ ἀκατάλυτον τρόπαιον, ἀπὸ γῆς φανερούμενον, σήμερον προέρχεται ὥσπερ κεκρυμένος θησαυρός, πλουτίζων τὴν Οἰκουμένην, ταῖς αὐγαῖς τῆς παγκοσμίου Αὐτοῦ χρηστότητος· δι' ὃ Σου τὴν φιλόανθρωπον οἰκονομίαν δοξάζομεν, Ἰησοῦ παντοδύναμι, ὁ Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ τῶν Ἀγίων 3. Ἦχος ὁ αὐτός.

Παρθένοι νεάνιδες φύσεως νόμῳ συνδούμεναι, καὶ σαφῶς κρατυνόμεναι ἀγάπῃ τοῦ Κτίσαντος, τὸν δεσμὸν τῆς πλάνης διέλυσαν πίστει, καὶ τὸν πανίσχυρον ἐχθρόν, ἀνδρειωθεῖσαι, ποσὶ συνέτριψαν, καὶ νίκης διαδήματι φωτοειδῶς ἐκοσμήθησαν, καὶ Νυμφῶνα κατώκησαν νοητόν, ἀγαλλόμεναι.

Πίστις ἡ πανεύφημος καὶ ἡ Ἀγάπη ἡ ἐνδοξος καὶ Ἑλπίς ἡ θεόσοφος, ἀρετῶν ἐπώνυμοι τῶν φαεινοτάτων, ἀναδεδειγμέναι, ἀθλητικῶς τὸν πονηρὸν καταβαλοῦσαι, τὸν τὴν προμήτορα δολίως ἀπατήσαντα, τοῦ Παραδείτου τὴν οἰκῆσιν θεοθεῖσαι ἀπέλαβον, ὑπὲρ πάντων πρεσβεύουσαι.

Πυρὸς κατεφρόνησαν καὶ πολυτρόπων κολάσεων καὶ θανάτου αἱ Πάνσεμνοι, Νυμφίου τὸ κάλλος γὰρ τοῦ Ὁραιοτάτου πίστει ἐκζητοῦσαι, διὰ ποικίλων αἰκισμῶν ὠραιωθεῖσαι Τούτῳ συνήφθησαν· Σοφίας τὰ βλαστήματα Πίστις Ἑλπίς καὶ Ἀγάπη τε, τῇ πρεσβείᾳ των Κύριε ἡμᾶς σῶσον ἐλέησον.

Δόξα, τῶν Ἀγίων· Ἦχος πλ. 6'.

Ἐκ δεξιῶν τοῦ Σωτῆρος παρέστησαν αἱ Παρθένοι Πίστις, Ἑλπίς, καὶ Ἀγάπη, περιβεβλημέναι ταῖς ἀρεταῖς τὸ ἀήττητον, καὶ πεποικιλμέναι ἐλέφ τῆς ἀγνοίας καὶ τῷ αἵματι τῆς ἀθλήσεως σὺν τῇ μητρὶ Αὐτῶν Σοφία, βοῶσαι πρὸς Αὐτόν, ἐν ἀγαλλιάσει τὰς λαμπάδας κατέχουσαι. Εἰς ὁσμὴν μύρων Σου ἐδράμομεν Χριστέ ὁ Θεός, μὴ χωρίσης ἡμᾶς Νυμφίε ἐπουράνιε, ὅτι τετρώμεθα τῆς Σῆς ἀγάπης ἡμεῖς. Αὐτῶν ταῖς ἱκεσίαις Χριστέ ὁ Θεός, κατὰπεμψον καὶ ἡμῖν πλούσια τὰ ἐλέη Σου.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς. Ἦχος ὁ αὐτός.

Τῶν Προφητῶν αἱ φωναί, τὸ Εὐλὸν τὸ Ἅγιον προκατήγγειλαν, δι' Οὗ, τῆς ἀρχαίας ἡλευθερώθη κατάρας τῆς τοῦ θανάτου ὁ Ἀδάμ· ἡ δὲ κτίσις, σήμερον ὑψουμένου Τοῦτου, συνυψοῖ τὴν φωνήν, τὸ ἐκ Θεοῦ αἰτουμένη πλούσιον ἔλεος. Ἀλλ' ὁ μόνος ἐν ἐλέει ἀμέτρητος Δέσποτα, ἱλασμὸς γένοῦ ἡμῖν, καὶ σῶσον ἡμᾶς.

Εἰσοδος — Φῶς ἱλαρόν.

Προκείμενον τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Παροιμιῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

Υἱὲ ἀνοίγε σὸν στόμα ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ κρῖνε πάντα ὑγιῶς. Ἀνοίγε σὸν στόμα καὶ κρῖναι δικαίως. Διάκρινε δὲ πένητας καὶ ἀσθενεῖς καὶ γυναῖκα. Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὐρήσει; Τιμιωτέρα δ' ἐστὶ λίθων πολυτελῶν, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστὶ. Θαρρεῖ ἐπ' αὐτὴν ἡ καρδία τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· ἡ τοιαύτη σκύλλων οὐκ ἀπορήσει, ἐνεργεῖ γὰρ τῷ ἀνδρὶ εἰς ἀγαθὰ πάντα τὸν βίον. Εὐραμένη ἔρια καὶ λῖνον ἐποίησεν εὐχρηστα ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ἐγένετο ὥσει ναὺς ἐμπορευομένη μακρόθεν, συνάγει δὲ αὕτη τὸν πλοῦτον, καὶ ἀνίσταται ἐκ νυκτός, καὶ ἔδωκε βρώματα τῷ οἴκῳ καὶ ἔργα ταῖς θεραπαίαις. Θεωρή-

σασα γεώργιον ἐπρίατο, ἀπὸ δὲ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα. Ἀναζωσαμένη τὴν ὁσφὺν αὐτῆς ἰσχυρῶς ἤρισε τοὺς βραχίονας αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἔργον, καὶ ἐגעύσατο ὅτι καλὸν ἐστὶ τὸ ἐργάζεσθαι, καὶ οὐκ ἀποσθέννυται ὁ λύχνος αὐτῆς καθ' ἑλὴν τὴν νύκτα. Τοὺς πήχεις αὐτῆς ἐκτείνει ἐπὶ τὰ συμφέροντα, τὰς δὲ χεῖρας αὐτῆς ἐκτείνει εἰς ἄτρακτον. Θύραν αὐτῆς ἐξέτεινε πένητι, καρπὸν δὲ ἐξέτεινε πτωχῷ· Στόμα αὐτῆς διήνοιξε προσηκόντως καὶ ἐννόμως, καὶ τάξιν ἐνετείλατο τῇ γλώσσῃ αὐτῆς. Ψευδεῖς ἀρέσκαι καὶ μάταιον κάλλος γυναικῶν οὐκ ἐστὶν ἐν αὐτῇ. Γυνὴ γὰρ συνετὴ εὐλογεῖται, φόβον δὲ Κυρίου αὕτη αἰνεῖτω καὶ αἰνεῖσθω ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς.

Παροιμιῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

Υἱὲ μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγεῖ δὲ πάντα ἱὸν ὃν παραδέχεται. Μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὗρε Σοφίαν, καὶ θνητὸς ὃς οἶδε φρόνησιν. Κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπαρεῦεσθαι ἢ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου θησαυρούς, Τιμιωτέρα δὲ ἐστὶ λίθων πολυτελῶν. Οὐκ ἀντιτάσσεται αὐτῇ οὐδὲν πονηρόν, εὐγνωστός ἐστι πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτήν, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστὶ. Μῆκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς ἐν τῇ ἀριστερᾷ αὐτῆς πλοῦτος καὶ δόξα. Ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς ἐκπορεύεται δικαιοσύνη, νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ γλώττης φορεῖ. Αἱ ὁδοὶ αὐτῆς, ὁδοὶ καλαί, καὶ αἱ τρίβοι αὐτῆς μετ' εἰρήνης. Σοφίας οὐ μῆποτε ἰσχύσει κακία.

Παροιμιῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

Σοφία ἐν ἐξόδοις ὑμνεῖται, ἐν δὲ πλατείαις παρησίαν ἄγει. Ὁ Θεὸς τῇ Σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, ἡτοίμασε δὲ Οὐρανοὺς ἐν φρονήσει. Υἱὲ μὴ παραρρυῆς, τήρησον δ' ἐμὴν Βουλὴν καὶ ἔννοιαν ἵνα ζῇ σῇ ψυχῇ καὶ χάρις ἐπὶ τῷ σῶ τραχήλῳ, ἐστὶ

δὲ ἱασις τῇ σαρκί σου καὶ ἐπιμέλεια τοῖς ὀστέοις σου, ὁ δὲ ποῦς σου οὐ μὴ πρυσκόφη· ἐὰν γὰρ κάθη ἄφοβος ἔση, ἐὰν καθεύδῃς ἡδέως ὑπνώσεις, ὁ γὰρ Κύριος ἔσται πρὸ τῶν ποδῶν σου καὶ ἐρείσει σὸν πόδα ἵνα μὴ ἀγρευθῇς. Μὴ ἀπόσχου εὖ ποιεῖν ἐνδεεῖς ἡνίκα ἂν ἡ χεὶρ σου ἔχει βοηθεῖν. Μὴ εἶπεις ἐπα-
νελθὼν ἐπάνεγκε καὶ αὖριον σοὶ δώσω, δυνατοῦ σοὶ ὄντος εὖ ποιεῖν. Ἀκάθαρτος ἔναντι Κυρίου πᾶς παράνομος, ἐν δὲ δικαίος οὐ συνεδρεύει. Κύριος ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δέ, δίδωσι χάριν.

Εἰς τὴν Λιτὴν

τὸ α'. τῆς Ἑορτῆς. Ἦχος α'.

Προτυπῶν τὸν Σταυρόν σου Χριστέ ὁ Θεὸς ὁ πατριάρχης Ἰακώβ, τοῖς ἐγγόνοις αὐτοῦ τὴν εὐλογίαν χαρίζομενος, ἐπὶ κήραις αὐτῶν ἐναλλάξ τὰς χεῖρας ἐπέθηκε. Τοῦτον δὲ ἡμεῖς σήμερον ἀνυψοῦντες κραυγάζομεν· δώρησαι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὴν νίκην ὡς τῷ Κωνσταντίνῳ τὸ τρόπαιον.

τῆς Ἀγίας. Ἦχος ὁ αὐτός.

Τὰ λαμπρὰ καὶ θεῖα σου ἄθλα πανένδοξε Σοφία, πᾶσαν γλῶσσαν πρὸς αἶνεσιν ἤγειραν Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων. Οἱ γὰρ Ἀγγελοι ὁρῶντες ἐν Οὐρανοῖς τὸν Νυμφίον σου Χριστὸν τὴν καθαρωτάτην σου ψυχὴν ταῖς χορείαις Αὐτῶν κατατάσσοντα, ἐδόξαζον χαίροντες. Οἱ δὲ ἄνθρωποι, βλέποντες τὸ πολυάθλον καὶ καρτερικόν σου σῶμα, ἐν κοινῷ Ἰατρείῳ ψυχῶν τε καὶ σωμάτων προστρέγοντες, κοινὴν χορείαν συστησάμενοι ἀγάλλονται καὶ πανηγυρίζουσιν εὐφημοῦντές Σε, ὡς τὴν πλάνην πᾶσαν τοῦ ἐχθροῦ ἐκνικήσασαν, καὶ πρεσβεύουσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

τῶν Ἀγίων. Ἦχος ὁ αὐτός.

Τῷ θεῷ πόθῳ Χριστοῦ πυρπολούμεναι Μάρτυρες πολυάθλοι

Πίστις, Ἐλπίς καὶ Ἀγάπη σὺν τῇ μητρὶ Ὑμῶν Σοφία, τὰς τῶν ἀνόμων βατάνους εἰς οὐδὲν ἐλογίσασθε, ἀλλὰ τὸν λογι-
σμὸν Ὑμῶν τοῖς Οὐρανοῖς κάλλεσι προσηλώσασαι ἐσπεύδατε φθᾶσι πρὸς τὸν Ποθοῦμενον. Δι' ὃ καὶ ὁ στεφοδότης Χριστὸς δεξάμενος τὰ παρθενικά Ὑμῶν πνεύματα ἐν σκηναῖς Οὐρανοῖς εἰσφκήσατο, ἔνθα καὶ νῦν παριστάμεναι τῷ Παμβασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ, πρεσβεύσατε δωρηθῆναι καὶ ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'

Σήμερον ὁ ποιητὴς Οὐρανοῦ καὶ γῆς, Παραδείσου τὰς πύλας ἀνοίξας εἰς παστάδα ἀκήρατον, δέχεται τὰ πνεύματα Ὑμῶν, Πίστις, Ἐλπίς καὶ Ἀγάπη, σὺν τῇ μητρὶ Ὑμῶν Σοφία. Συμμετόχους δείκνυσιν ὡς συγκοινωνοὺς τῶν Αὐτοῦ παθημάτων, Ὡς νῦν παριστάμεναι μὴ ἐπηλάθεσθαι καὶ ἡμῶν τῶν ἐν πίστει καὶ πόθῳ τιμώντων τὴν ἀεισέβαστον καὶ λαμπρὰν Ὑμῶν πανήγυριν.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς. Ἦχος ὁ αὐτός.

Φωτολαμπῆς ἀστέρων τύπος προεδείκνυε Σταυρὲ, τρόπαιον τῷ εὐσεβεῖ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ, ὃς ἡ μήτηρ Ἑλένη εὐρα-
μένη Σε, κοσμοφανῆ πεποίηκε. Σε οὖν σήμερον ἀνυψοῦντες τῶν πιστῶν αἱ χορεῖαι κραυγάζομεν. Σταυρὲ τοῦ Χριστοῦ, ἀγίασον ἡμᾶς τῇ δυνάμει σου, ὑψούμενος καὶ τυπούμενος κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ σῶσον ἡμᾶς.

Εἰς τὸν Στίχον

Στιχηρὰ προσόμοια. τὸ α'. τῆς Ἑορτῆς. Ἦχος πλ. α'.

Χαίροις ὁ ζωηφόρος Σταυρός τῆς εὐσεβείας τὸ ἀήττητον τρόπαιον, ἡ θύρα τοῦ παραδείσου, ὁ τῶν πιστῶν στηριγμός, τὸ τῆς Ἐκκλησίας περιτείχισμα, δι' οὗ ἐξηφάνισται ἡ φθορά, καὶ κατήργηται, καὶ κατεπόθη τοῦ θανάτου ἡ δύναμις καὶ ὑψώ-

θημεν ἀπὸ γῆς πρὸς οὐράνια. Ὅπλον ἀκαταμάχητον, δαιμόνων ἀντίπαλε, δόξα Μαρτύρων, Ὁσίων ὡς ἀληθῶς ἐγκαλώπισμα, λιμὴν σωτηρίας ὁ δωρούμενος τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.

Χαίρετε ἀθλητῶν καλλοναί, τῶν ἀρετῶν τὰ διαυγῆ καταγώγια, ἡ στάθμη τῆς ἐγκρατείας, ὑπομονῆς ὁ κανὼν, παρθενίας χαίρεται κειμήλια· πηγαὶ ταπεινώσεως, τῆς Ἀγάπης τὸ πέλαγος καὶ τῆς Ἐλπίδος ὁ ὠραῖος Παράδεισος, καὶ τῆς Πίστεως μυροθήκη ἡ πάγχρυσος. Μέννησθε οὖν πρὸς Κύριον Σοφία σὺν τέκνοις Σου, τῶν ἐκτελούντων τὴν μνήμην καὶ εὐσεβῶς ἐορτάζοντας, τυχεῖν Σαῖς πρεσβεύαις σωτηρίαν καὶ εἰρήνην καὶ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ ἐθαυμάτωσεν ὁ Κύριος.

Χαίρετε ἀθλοφόροι Χριστοῦ, μετ' ἐγκωμίων τελουμένην πανήγυριν, οἱ πάντες συνευφρανθῶμεν πνευματικῶς ἐν χαρᾷ καὶ πανευφροσύνῳς ἐορτάσωμεν. Αὐταὶ γὰρ κατέβαλλον τὸ ἀγέρωχον φρόνημα τῶν τυραννούντων τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος, ὅθεν ἤραντο κατ' αὐτῶν νίκης τρόπαια. Ταύτας οὖν μακαρίσωμεν εὐφῆμῳς ἐν ᾗσμασι Πίστιν Ἐλπίδα Ἀγάπην τὰ τῆς Σοφίας βλαστήματα, Χριστὸν δυσωπούσας ὡς δωρήσασθαι τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Ὑπομένων υπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχε μοι καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου καὶ κατηύθυνε τὰ διαβήματά μου.

Χαίρετ' ἕως σκηνῆς θαυμαστῆς, ἕως τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ παμμακάριστοι, διέλθεται ἐν εὐφροσύνῃ Σοφία Μάρτυς Χριστοῦ Πίστις καὶ Ἀγάπη καὶ Ἐλπίς ὁμοῦ· τερπνῆς ἀκουσόμεναι

καὶ γλυκείας ὑμνήσεως καὶ τῆς ἀφράστου θυμηδίας καὶ τέρψεως, καὶ τὴν πάντερπνον καὶ ἀγνὴν ὠραιότητα· μέμνησθε τῶν τιμῶντων Σας τὴν θείαν πανήγυριν, καὶ τῶν λειψάνων τὴν θήκην περικοσμούμενοι πάντοτε, τυχεῖν σωτηρίας, ἰλασμόν τε καὶ εἰρήνην καὶ μέγα ἔλεος.

Δόξα. Ὁ Χὸς ὁ αὐτός.

Ἐλαμψε τοῖς πέρασι σήμερον ἡμέρα χαρμόσυνης καὶ ἐορτῆς πανσεβάσμιος, τῶν Ἀθλοφόρων Παρθενομαρτύρων Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης, καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν Σοφίας, συγκαλοῦσα τοὺς πιστοὺς εἰς εὐωχίαν πνευματικὴν. Δεῦτε οὖν καὶ ἡμεῖς ἀδελφοί, τὰς χεῖρας κροτήσωμεν ἐν τῇ λαμπρᾷ μνήμῃ τῶν μαρτύρων, καὶ τοῖς ᾄσμασι τῶν ἐγκωμίων καταστέψωμεν ταύτας λέγοντες. Χαίρετε Νύμφαι τοῦ Χριστοῦ, Παρθένοι Καλλίνικοι, ὅτι τὰ στόματα τῶν τυράννων ὡς ἰχθύων ἀφώνων ἀποδείξασαι καὶ τὴν ἄνοιαν τῆς εἰδωλολατρείας τοῦ βασιλέως ἐλέγξασαι, καὶ κηρύξασαι Χριστὸν τὸν Θεόν, τὸν παρέχοντα τοῖς πιστοῖς τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς, Ὁ Χὸς ὁ αὐτός.

Δεῦτε λαοὶ τὸ παράδοξον θαῦμα· καθορῶντες, τοῦ Σταυροῦ τὴν δύναμιν προσκυνήσωμεν, ὅτι τὸ Εὐλὸν ἐν τῷ Παραδείσῳ θάνατον ἐβλάστησε, τὸ δὲ Εὐλὸν τοῦ Σταυροῦ τὴν ζωὴν ἐξήνθισεν ἀναμάρτητον ἔχων προσηλωμένον τὸν Κύριον, ἐξ ὧς πάντα τὰ ἔθνη ἀφθαρσίαν τρυγῶντες κραυγάζομεν. Ὁ διὰ Σταυροῦ τὸν θάνατον καταργήσας, καὶ ἡμᾶς ἐλευθερώσας δόξα σοι.

Νῦν ἀπολύεις—Τρισάγιον—Ἀπολυτίκιον.

Ὁ Χὸς Γ'. «Θείας Πίστεως».

Χαίρει ἔχουσα ἡ Ἰταλία Σε καὶ τέκνα Σου βλάστημα θεῖον καὶ γηθοσύνης εὐφημεῖ σε κραυγάζουσα. Σύ μου ἐν Ρώμῃ τὸ

κλέος καὶ καύχημα καὶ τῶν Σῶν τέκνων τὰ πάντιμα λείψανα,
Μάρτυρες ἔνδοξοι Πίστις, Ἑλπίς Ἀγάπη καὶ Σοφία, Χριστῷ
τῷ Θεῷ πρεσβεύσατε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα, καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς. Ἦχος α'.

Σῶσον Κύριε τὸν λαόν Σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κληρο-
νομίαν Σου, νίκας τοῖς εὐσεβέσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος.
καὶ τὸ Σὺν φυλλάττων διὰ τοῦ Σταυροῦ σου πολίτευμα.
καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΟΝ

Εἰς τὸ «Θεὸς Κύριος» τὰ «Ἀπολυτίκια» ὡς εἰς τὸν Ἑσπερινόν.
Μετά τὴν α'. στιχολογίαν Κάθισμα.

Ἦχος α'. «Τὸν τάφον σου Σωτήρ».

Τὰ αἵματα Σεμναὶ ὡς ἀλάβαστρον μύρου, ἐθύσατε Χριστῷ
τῷ Νυμφίῳ σὺν πόθῳ, ἀντάμειψιν εἰλήφατε παρ' Αὐτοῦ ἀξιά-
γαστοι, τῶν ἰάσεων ἐκ νοσημάτων διώκειν, καὶ τὰς φάλαγγας
ἀποσοβεῖν τῶν δαιμόνων δυνάμει τοῦ Πνεύματος.

Δόξα, καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.

Ἀπλώσας ἐν Σταυρῷ τὰς παλάμας Οἰκτεῖρμων, τὰ ἔθνη
τὰ μακρὰν ἀπὸ Σοῦ γεγονότα συνήγαγες, δοξάζειν Σου τὴν
πολλὴν ἀγαθότητα· ἀλλ' ἐπίβλεψον ἐπὶ τὴν Σὴν κληρουχίαν
καὶ κατάβαλλε τοὺς καθ' ἡμῶν πολεμίους Σταυρῷ τῷ τιμίῳ
Σου.

Μετά τὴν β'. στιχολογίαν.

Ἦχος δ' «ταχὺ προκατάλαβε».

Ἐπέστη φιλέορτοι λαμπρὰ πανήγυρις, ἡ μνήμη ἡ ἔνδοξος
τῶν ἀθλητῶν γυναικῶν τοὺς πάντας εὐφραίνουσα· ἔθεν οὖν

συνελθόντες εὐλαβῶς ἀνυμνοῦμεν Πίστιν τε καὶ Ἑλπίδα καὶ
Ἀγάπην σὺν Σοφίᾳ, δεόμενοι Αὐταῖς ὑπὲρ ἡμῶν ὅπως Θεῷ
ἀπαύστως πρεσβεύουσι.

Δόξα, καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.

Σταυρὲ τρισμακάριστε καὶ ζωδότα Χριστοῦ, λαοὶ συνερ-
χόμενοι πανηγυρίζουσι νῦν Ἀγγέλων σὺν τάγμασι. Τάξεις
Ἀρχιερέων εὐλαβῶς προσκυνοῦσι, δῆμοι τῶν μοναζόντων,
κοσμικῶν τε τὰ πλήθη, Χριστὸν τὸν Σταυρωθέντα πάντες
δοξάζουσι.

Ὁ πολυέλαιος «Δούλοι Κύριον».

καὶ μετ' αὐτὸν Κάθισμα τῶν Ἀγίων.

Ἦχος δ'. α' Επεφάνης σήμερον».

Λαμπρυνθέντες σήμερον ἐν ἀληθείᾳ, τὰ τῆς γῆς πληρώ-
ματα φωταγωγεῖται εὐσεβῶς, Ἀειμακάριστοι Μάρτυρες, ἔθεν
ἐν πίστει Ὑμᾶς μακαρίζομεν.

Δόξα, καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.

Ὁ Σταυρὸς Σου Κύριε ὡς φῶς ἐκλάμπει, τὰς τοῦ σκότους
φάλαγγας ἀποδιώκει, καὶ πιστοὺς καταφαιδρύνει, τοὺς ψάλ-
λοντας, Σταυρὸς ὑπάρχει τοῦ κόσμου τὸ στήριγμα.

Τὸ «ἐκ νεότητός μου κλπ.»

Προκείμενον Ἦχος δ'.

Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχε μοι, καὶ
ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου καὶ κατηύθυνε τὰ διαβή-
ματά μου.

«Πᾶσα πνοή»

Εὐαγγέλιον τὸ κατὰ Ματθαῖον

«Εἶπεν ὁ Κύριος, ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν δέκα
παρθένους».

Ὁ Ν' χῦμα. Δόξα, Ταῖς τῶν Ἀθλοφόρων

Καὶ νῦν, Ταῖς τῆς Θεοτόκου

«Ἐλεήμων ἐλέησόν με ὁ Θεός»

καὶ τὸ ιδιόμελον ἦχος Β'.

Μῦρον ἐν Ρώμῃ ἀνεδείχθη Σοφία σεμνή, μυρίζουσα τὰς καρδίας τῶν πιστῶν τοῖς πόνοις τῆς ἀθλήσεως τῶν Σῶν τέκνων Πίστεως Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης. Μυρίσατε οὖν δεόμεθα καὶ τὰς καρδίας τῶν ἐν πίστει ἐκτελούντων τὴν Ἱερὰν Ὑμῶν ἄθλησιν.

Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου, κλπ.

Κανόνες, ὁ τῆς Ἑορτῆς καὶ τῶν Ἀγίων, οὗ ἡ ἀκροστοιχίς

«Τῆς Σοφίης ἀορίδηλα καὶ ἀγλαὰ τέκνα λιγαίνω».

Ἦχος α'. Ὡδὴ Α'. «Σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ».

Τῆς ὑπερκοσμίου Σου Χριστέ καὶ τῆς ἀφράστου Σοφίας τὴν ἑλλαμψιν, δώρησαί μοι Δέσποτα, τὰς εὐπρεπεῖς καὶ εὐκλειεῖς σου μάρτυρας, ὅπως ἀνυμνήσω τὰ τῆς Σοφίας βλαστήματα.

Ἡ προσηγορία σου σαφῶς, τῇ πολιτείᾳ θεόφρον κεκάσμηται· πᾶσαν γὰρ διήνυσάς Σου τὴν ζωὴν τῷ τῆς σοφίας ἔρωτι ἐνδοξε Σοφία, σοφίας λάμψασα χάρισι.

Σοῦ ὁ παμμακάριστος καρπὸς τῆς ὑπερθέου σοφίας τρισότητι ἐγκαλωπιζόμενος, ἀθλητικῶς ὑπὲρ ἐκείνης ἔλαμψε Πάνσοφε Σοφία, σοφίας θείας ἐπάνωμυε.

Σῶμα καὶ ψυχὴν δι' ἀρετῆς ἐκκαθαρθεῖσαι Παρθένοι νεάνιδες, τρεῖς σοὶ προσηνήθησαν μαρτυρικῶς τῷ νοητῷ Νυμφίῳ Χριστῷ, Πίστις σὺν Ἐλπίδι καὶ ἡ Ἀγάπη ἡ ἐνδοξος.

Θεοτοκίον.

Ὅλην τὴν μορφήν προσλαβὼν, ὁ ἐν μορφῇ Θεοῦ πρὶν ἐν-

νοούμενος, ἔλην ἀνεκαίνισεν ἐν Σῇ γαστρὶ θεοπρεπῶς σκηνώσας Ἀγνή· ἔθεν Θεοτόκον πιστοὶ Σὲ πάντες δοξάζωμεν

Ὡδὴ γ'. «Ὁ μόνος εἰδὼς τῆς τῶν βροτῶν».

Φωνῆς σου ἀκούσασαι Χριστέ, καλοῦντος πρὸς ἀθάνατον καὶ ἀπαθὴ ζωὴν, ἡκολούθησαν, στεφανηφόροι Παρθένοι Μάρτυρες, τοῦ βοᾶν Σοὶ Ἅγιος ὁ Ναὸς ὁ ἑμψυχος τῆς ἀχράντου Σου δόξης φιλάνθρωπε.

Ἰσχὺν ἐδωρήσατο Χριστὸς ἐστῶσαις πρὸ τοῦ βήματος μαρτυρικοῦ Ὑμῖν ὡς ὑπέσχετο, καὶ θεοπνεύστου σοφίας ἐπλησε καὶ λαμπράς ἀνέδειξε νικηφόρους μάρτυρας, παρθενίας λαμπύρας τῇ χάριτι.

Ἡμδλύνατε νῦν τὸν δυσμενῆ, Παρθένοι τὸν μέγαλαυχον, καὶ τὴν αὐτοῦ ὀφρὺν κατεβάλλετε μεγαλοφρόνως ἀγωνισάμεναι, καὶ τὸν πρὶν καυχώμενον ἐξαλείφειν θάλασσαν, ταῖς ῥοαῖς τῶν αἱμάτων ἐπνίξατε.

Σοφίας τῆς ἄνωθεν Χριστοῦ πλουσίως ἐμπορούμεναι, τῆς ἐκλεκτῆς Σοφίας καὶ ἔμφρονος αἱ θυγατέρες αἱ τρεῖς, κατήσχυαν τυραννούντων φρύαγμα καὶ μανίαν ἄσχετον, ρητορεύουσαι θεῖα διδάγματα.

Θεοτοκίον.

Ἀγίων τὸν Ἅγιον Χριστὸν Ἀγίως ἀπεκύησας Ἀγιωσύνης Ἅγιον σκηνώμα, τὸν ἐν Ἀγίοις ἀναπαύμενον, Ὡ βοῶμεν, Ἅγιος ὁ Ναὸς ὁ ἑμψυχος τῆς ἀφράστου Σου δόξης φιλάνθρωπε.

Κάθισμα τῶν Ἀγίων. Ἦχος πλ. δ'.

«Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον»

Τὰς ψυχὰς δεσμευθεῖσαι πόθῳ Χριστοῦ, τῶν φθαρτῶν καὶ προσκαίρων τὴν καλλονήν, ἐν λήθῃ παρεδράμετε ὡς τοῦ Λόγου

μαθήτριάς, ἀσκητικῶς τὸ πρῶτον τὰ πάθη νεκρώσασαι, καὶ ἀλγειναῖς βασάνοις στερρῶς ἐναθλήσασαι. Ὅθεν ὁ Δεσπότης τῆς διπλῆς μαρτυρίας στεφάνους ἐδωρήσατο, καὶ Νυμφῶνος ἡξίωσε, παμμακάριστοι Μάρτυρες, πρεσβεύσατε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρησασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ τὴν Ἀγίαν μνήμην Ὑμῶν.

Δόξα, καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.

Τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου ἀπὸ τῆς γῆς, κεκρυμμένον ἀνέλετο ἐν σπουδῇ, χαρᾶς τε ἐμπίπλησιν, Οἰκουμένης τὰ πέρατα, καὶ τεμένη θεσπίζει ὑψοῦσθαι ἐν Πνεύματι, καὶ τὸ σκῆπτρον κομίζει ἐπὶ τὰ βασίλεια, ἡ σεπτὴ Ἑλένη τῷ υἱῷ ἐκβοῶσα: Ὑφάπλωσον Δέσποτα τὰς Σὰς χεῖρας καὶ πρόσδεξαι τὸν δεικνύμενον ἅπασιν κράτος σου καὶ νίκας σοφῆ καὶ τὰ ἔθνη διδάξον ἐν χάριτι, προσκυνεῖν τὸν Σταυρὸν καὶ τὰ πάθη Χριστοῦ.

Ὡδὴ δ'. «Ὅρος σε τῇ χάριτι».

Ρωσθεῖσαι τῇ χάριτι τῇ θεῇ Καλλίνικοι, Πίστις Ἀγάπη καὶ Ἑλπίς, τὰς τῶν τυράννων ἀπειλὰς ἀνδρείως κατήσχυναν, διὰ πυρὸς ὀλοκαυτούμεναι πάνσοφοι καὶ τῷ Νυμφίῳ Χριστῷ προσαγόμεναι.

Ἰσχυσαν τοῦ Σταυροῦ τῇ πανοπλίᾳ φραξάμεναι, Πίστις, Ἑλπίς, τὰς τῶν κολάσεων πληγὰς εὐτόνως αἱ Ἀγίαι ὑπενεγκεῖν μέχρι αἱμάτων στερρότατα, πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀντικαθίστάμεναι.

Δυνάμει καὶ πόθῳ τῆς Τριάδος ἐρρώσθησαν Πίστις, Ἀγάπη καὶ Ἑλπίς, αἱ τῆς Τριάδος τῆς σεπτῆς Παρθένοι ἰσάριθμοι, καὶ ἀλγεινῶν τὴν δριμυτάτην ἐπίτασιν, ὑπενεγκεῖν αἱ Πάνσεμνοι Ἰσχυσαν.

Ἦσχυναν καὶ κόραι τρυφεραὶ τοῦ ἀλάστορος διὰ τοῦ ὅπλου τοῦ Σταυροῦ, τὴν ὑπερήφανον ὄφρυν καὶ πρὸς γῆν κατέβαλον

περιφανῶς, τὸν πρὶν ἀμέτρως καυχώμενον, τὴν Οἰκουμένην πᾶσαν καταλήψεται.

Λαμπάδες τρισάριθμοι σοφίας ἀστράπτουσαι, Πίστις, Ἀγάπη καὶ Ἑλπίς, τοῖς τῆς Τριάδος φωτισμοῖς σαφῶς λαμπρυνόμεναι, διαφανῶς τὰς Ἐκκλησίας φωτίζουνσι πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν καὶ ἀντίληψιν.

Θεοτοκίον

Ἀγίων Ἀγία, Θεοτόκε πανύμνητε ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν καὶ σωτηρία τῶν πιστῶν, ἐκ Σοῦ ἀνατέταλκεν ὁ Λυτρωτὴς καὶ ζωοδότης Κύριος εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν Ὑμνούντων Σε.

Ὡδὴ ε'.

«Ὁ φωτίσας τῇ ἐλλάμψει τῆς παρουσίας Σου».

Καρτερίᾳ τῶν φρενῶν, τὰς βασάνους ὑπέμειναν, καὶ σοφίας τῆς ἐνθέου λαλοῦσαι μυστήρια, τὸν κρατοῦντα ἡσχυναν αἱ τρεῖς Παρθένοι θεοφόροι, πίστει καὶ φύσει συνδούμεναι.

Ἀγάλλεται ἡ προμήτωρ ὁρῶσα νικώμενον τὸν δόλιον, τὸν αὐτὴν ἐξ Ἑδὲμ ἐξορίσαντα, γυναιξὶ θεόφορσιν, Ἑλπίδι Πίστει καὶ Ἀγάπῃ τοῖς τῆς Σοφίας γεννήμασι.

Ἰοδόλους τοῦ τυράννου θωπείας ἐξέφυγον, καὶ βασάνων τὰς πληγὰς ἐκουσίως ὑπέμειναν, αἱ σεμναὶ νεάνιδες, τῇ σῇ ἀγάπῃ τετρωμέναι, Χριστὲ καὶ θείῳ σου ἔρωτι.

Θεοτοκίον

Ἀγάλλονται Οὐρανῶν αἱ Δυνάμεις ὁρῶσαι Σε, εὐφραίνονται σὺν αὐτοῖς τῶν βροτῶν τὰ συστήματα· τῷ γὰρ τόκῳ ἡνῶνται τῷ Σῷ Παρθένε Θεοτόκε, ἣν ἐπαξίως δοξάζομεν.

Ὡδὴ ς'. «Ἐκύκλωσεν ἡμᾶς ἐσχάτη ἄβυσσος».

Γηθόμεναι, ταῖς Σαῖς ἀχράντοις Δέσποτα παλάμαις ἐναπέθεντο τὰς ἐλπίδας, αἱ νεάνιδες αἱ τρεῖς, καὶ τῆς Τριάδος τρισμακάριαι τῷ ἀριθμῷ, τιμημέναι καὶ σεμνυνόμεναι.

Λαμπόμεναι τῆς παρθενίας κάλλεσι, μαρτύρων διαδήμασιν ἐκοσμήθησαν, καὶ στέφανον διπλοῦν ἄνωθεν ἀξίως ἐκομίσαντο, παρὰ Χριστοῦ τοῦ ζωοδότη καὶ πανοικτιέρμονος.

Ἀνήχθησαν ἐν τῷ Ναῷ σου Δέσποτα τοῦ πάντων βασιλεύοντος, παρθευόντα κειμήλια σεπτὰ, Σοῦ τῆς Βασιλείας κοινωνήσαντα. Σὺ γὰρ αὐτῶν καὶ φῶς ὑπάρχεις καὶ ἀγαλλίαμα.

Θεοτοκίον

Ἀγάλλονται ἐν Σοὶ Παρθένε Ἀχραντε τοῦ γένους οἱ πρόπατορες, τὴν Ἐδὲμ ἀπολαβόντες διὰ Σοῦ, ἣν ἐκ παραβάσεως ἀπώλεσαν. Σὺ γὰρ Ἀγνή καὶ πρὸ τοῦ τόκου καὶ μετὰ γέννησιν.

Κοντάκιον Ἦχος α'. «Χορὸς ἀγγελικός».

Σοφίας τῆς σεμνῆς ιερώτατοι κλάδοι ἡ Πίστις ἡ Ἐλπίς καὶ Ἀγάπη δειχθεῖσαι, σοφίαν ἀπεμώραναν τῶν Ἑλλήνων ἐν χάριτι καὶ ἀθλήσασαι, καὶ νικηφόροι φανεῖσαι, στέφος ἄφθαρτον παρὰ τοῦ πάντων Δεσπότη Χριστοῦ ἀνεδήσαντο.

Ὁ Οἶκος.

Ὅτε εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου τὸ ἀθέμιτον ἐξελήλυθε πρόσταγμα, θύειν εἰδώλοις καὶ σπένδεσθαι, καὶ βωμοὺς δαιμόνων καὶ ναοὺς εὐτρεπίζεσθαι πρὸς ἀνθρώπων ἀπώλειαν, τότε αἱ Πανεύφημοι καὶ Καλλιπάρθενοι Μάρτυρες, ὡς ἀστέρες ἐξελάμψαν, ζόφον ἀθείας καὶ ἀγνωσίας ἐλαύνουσαι. Καὶ φέγγος εὐσεβείας ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστῶν ὑπανάπτουσαι τρανῶς ἀνεβόων· Θεὸς μέγιστος ἐστὶν ὁ σταυρωθεὶς βουλῇματι καὶ ἀναστὰς τριήμερος, ἐν ᾧ καὶ καυχόμεθα. Ὅθεν καὶ ἐπαξίως, στέφος ἄφθαρτον παρὰ τοῦ πάντων Δεσπότη Χριστοῦ ἀνεδήσαντο.

Συναξάριον

Τῇ ΙΖ', τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μνήμη τῶν Ἁγίων Μεγαλομαρτύρων καὶ Καλλινίκων παρθένων Πίστειος Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν Σοφίας.

Στίχ. Τῇ πρὸς σέ πίστει Πίστις, Ἐλπίς Ἀγάπη.

Αἱ τρεῖς Τριάς, κλίνουσιν αὐχένας ξίφει.

Ἑβδομάδι δεκάτῃ Ἀγάπη τάμον, Ἐλπίδα, Πίστιν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν Ἁγίων Μαρτύρων, Ἀγαθοκλείας, Μαξίμου, Θεοδότου, Ἀσκληπιοδότης, Λουκίας καὶ Γεμινιανοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῆς Ἁγίας Μάρτυρος Θεοδότης καὶ τῶν Ἁγίων ἑκατὸν Μαρτύρων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μαρτυρησάντων.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἁγ. Μαρτύρων Χαραλάμπους, Παντολέοντος καὶ τῆς συνοδείας αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν ἁγ. ιερομαρτύρων Ἡρακλείδου καὶ Μύρωνος ἐπισκόπων Ταμάσου τῆς Κύπρου τῶν θαυματουργῶν.

Ταῖς τῶν Σῶν Ἁγίων Ἀγίαις πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς.

ᾠδὴ ζ'. «Σὲ νοπτήν κάμινον Θεοτόκε».

Τρισοφεγγεῖ ἐνιαίᾳ χάριτι καταλαμπόμεναι σαφῶς, αἱ Παρθένοι, δαιμονικὴν ἔλυσαν σκοτόμαιναν, φῶς τὸ τρισυπόστατον θεολογοῦσαι, καὶ μέλπουσαι. Ὁ αἰνετὸς τῶν Πατέρων Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Ἐν οὐρανοῖς τὰς παστάδας ἔχουσαι, λαμπαδηφόροι τῷ Χριστῷ σὺν Ἀγγέλοις, χαρμονικῶς νῦν περιχορεύετε, δόξαν τὴν αἰδίδιον συνθεωροῦσαι, καὶ μέλπουσαι. Ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Καρτερικὴν ὡς οἱ παῖδες ἔνστασιν ἐπιδειξάμεναι, τὸ πῦρ κατεπατήσατε ἀνδρικῶς· τούτων γὰρ ἰσάριθμοι, γνώμην ἰσοστάσιον αἱ θεοφόροι ἐκτήσαντο τὸν αἰνετὸν τῶν πατέρων Θεὸν αἰεὶ δοξάζουσαι.

Θεοτοκίον

Νέμοις Ἀγνὴ τῶν πταισμάτων ἄφειν τοῖς ἀνυμνοῦσί Σε πιστῶς, λυτρουμένη τῶν πειρασμῶν πάσης περιστάσεως. Σὲ γὰρ καὶ νῦν κεκτήμεθα καταφυγὴν, Θεοnúμφευτε, ὡς τὸν αἰνετὸν τῶν πατέρων Θεὸν χερσὶ βαστάσασα.

ᾠδὴ η'· «Ἐν καμίνῳ παῖδες Ἰσραὴλ».

Αἱ παρθένοι αἱ θεοφεγγεῖς Πίστις, Ἐλπίς καὶ Ἀγάπη, τῷ κάλλει τῆς εὐσεβείας, καθαρώτερον χρυσοῦ ἀπέστιλβον λέγουσαι· Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Λαμπομένης καὶ φωτοειδεῖς διὰ τοῦ μαρτυρίου προδήλως γεγεννημένης, τὰς παρθένους οἱ πιστοὶ ὑμνήσωμεν λέγοντες· Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἰαμάτων ρεῖθρον δαφιλῶς ἀφθόνως καὶ πλουσίως αἱ θῆκαι τῶν ἀθλοφόρων ἀναβρύουσιν αἰεὶ τοῖς πίστει κραυγάζουσιν. Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θεοτοκίον

Γῇ ἁγία πέφνης Ἀγνὴ τὸν ζωηφόρον στάχυν ἀποτεκοῦσα, τῆς αἰδίου ζωῆς πρόξενον Χριστόν, ᾧ πάντες κραυγάζομεν· Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Αἱ Καταβασίαι

«Σταυρὸν χαράξας Μωδῆς»

Εἶτα στιχολογοῦμεν τὴν Τιμιωτέραν.

ᾠδὴ θ', «Τύπον τῆς ἁγνῆς λοχείας Σου».

Αἴγλης τριφεγγοῦς πληρούμεναι καὶ λαμπηδόνας θείας νῦν ἐμφορούμεναι, αἱ ὁμώνυμοι τῶν ἀρετῶν καὶ φερώνυμοι τῆς Ἀγάπης, Πίστεως καὶ Ἐλπίδος, ἐλπίδι καὶ ἀγάπῃ ἡμᾶς καὶ πίστει βεβαιώσατε.

Ἴνα ἡ ἐξ ὕψους δύναμις νῦν κατευνάσῃ τὸν κατέχοντα κλύδωνα τῆς αἰρέσεως ᾧ ἀθλοφόροι ἀήττητοι, καὶ βραβεύσει πιστοῖς τὴν ὁμόνοιαν, αἰτεῖσθε δυσωποῦμεν ἀκαταπαύστως Καλλιπάρθενοι.

Νύκτα τὴν τοῦ βίου πάνσοφοι διαδραμοῦσαι, τὴν ἡμέραν ἐφθάσατε τὴν ἀνέσπερον, μαρτυρικῶς ἀγαλλόμεναι, καὶ παρθένων καυχώμεναι χάριτι, καὶ θείας βασιλείας τῆς ἀκηράτου ἀξιούμεναι.

Θεοτοκίον

Ὡ πῶς ἡ Παρθένος τέτοκε τὸν αἰεὶ ὄντα Λόγον καὶ ἐνυπόστατον, τὸ ἀπαύγασμα τῆς πατρικῆς ὑποστάσεως τὸν ἡμῶν εὐεργέτην καὶ Κύριον ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντα. Ὁν ἐπαξίως μεγαλύνομεν.

Ἡ Καταβασία

«Μυστικὸς εἶ Θεοτόκε»

Ἐξαποστειλάριον «Ὁ οὐρανὸν τοῖς ἄστροις».

Γῷ τῆς Τριάδος κόραι, πυρούμεναι αἱ τρεῖς ζήλω, τῶν ἀρετῶν τῇ Τριάδι, Ἐλπίδι, Πίστει, Ἀγάπῃ, προσκείμεναι ὁμονύμως, ἠλόγησαν τῶν βασάνων

Τῆς ἐορτῆς, αὐτόμελον.

Σταυρὸς ὁ φύλαξ πάσης τῆς Οἰκουμένης, Σταυρὸς ἡ ὡραιότης τῆς Ἐκκλησίας, Σταυρὸς βασιλέων τὸ κραταίωμα, Σταυρὸς πιστῶν τὸ στήριγμα. Σταυρὸς Ἀγγέλων ἡ δόξα καὶ τῶν δαιμόνων τὸ τραῦμα.

Θεοτοκίον «Ὁ Οὐρανὸν τοῖς ἄστροις».

Τὸν ποιητὴν τῶν αἰώνων καὶ τῶν Ἀγγέλων Δεσπότην ἀποτεκοῦσα Παρθένε, τοῦτον ἰκέτευε δεῖξαι τῆς δεξιᾶς παραστάτας μερίδος τοὺς σοὺς ἰκέτας.

Α ἱ ν ο ι

Ἦχος πλ. δ'.

Τὸ α'. τῆς ἐορτῆς.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος, τὸ ζωηφόρον φυτόν, ὁ Σταυρὸς ὁ πανάγιος, εἰς ὕψος αἰρόμενος ἐμφανίζετε σήμερον· δοξολογοῦσι πάντα τὰ πέρατα, ἐκδειματοῦνται δαίμονες ἅπαντες, ὡς οἶον δώρημα τοῖς βροτοῖς κεχάριται, δι' οὗ Χριστέ, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν ὡς μόνος εὐσπλαγχνος.

Καὶ ὅ τῶν ἁγίων. Ἦχ. ὁ αὐτός.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος! ἡ τοῦ Κυρίου ἀμνάς, τὴν Αὐτοῦ ἐθελούσιον μιμουμένη νέκρωσιν διὰ πόνων ἀθλήσεως καὶ καρτερίας, αἵματος πρόχυσιν ἀναπηγάξει σθένει τοῦ πνεύματος, Πίστις ἡ ἐνδοξος καὶ Ἐλπίς Ἀγάπη τε* σὺν τῇ μητρὶ, ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύουσιν αἰεὶ πρὸς Κύριον.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος! ἐκ γυναικῶν ἀσθενῶν, τὰ μαρτύρια αἵματα ἐπὶ γῆς χέομενα θεωροῦντες οἱ τύραννοι, καὶ τὰ βραβεῖα τῆς ἄνω κλίσεως καὶ τοὺς στεφάνους τοὺς τῆς ἀθλήσεως ἀποκομήσασαι ὑπὲρ Χριστοῦ, Αὐτὸν ἰκετεύσατε ἐλεηθῆναι ἡμᾶς.

* Τὸ χειρόγραφον λέγει «καὶ Σοφία μήτηρ τῶν μαρτύρων σου ὑπὲρ ἡμῶν πάντοτε πρεσβεύουσιν» ὡς καὶ ἐν τῷ κατωτέρῳ «αἰκίας πάσας καθυπομείναι ὡς καρτερόψυχοι ὑπὲρ ἡμῶν Θεὸν ἰκετεύσατε ἐλεηθῆναι ἡμᾶς», ἄπερ διόρθωσα διὰ τῶν ἄνω, διότι δὲν ἔρχονται εἰς τὸ μέτρον ὡς ἦσαν. Δ.Β.

Παρθενομάρτυρες ἐνδοξοὶ αἱ τὸν Νυμφίον Χριστὸν ὀλοφύχως ποθήσασαι, βασάνους ἐνέγκατε καὶ πληγὰς τε καὶ μαστίγας, καὶ τῶν μαστῶν Ὑμῶν τὴν ἀφαίρεσιν καθυπομείναι, στεφάνων ἐτύχατε τῶν παρ' Αὐτοῦ, Αὐτὸν ἰκετεύσατε εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Δόξα, Ἦχος α'.

Μετὰ τῶν ἄνω ταγμάτων συνηριθμήθητε ἐνδοξοὶ Παρθενομάρτυρες Πίστις, Ἐλπίς καὶ Ἀγάπη σὺν τῇ μητρὶ Ὑμῶν Σοφίᾳ· τὰ ἐπίγεια λιποῦσαι, τὰ οὐράνια ἐκτήσασθε, ὡς τὸν Χριστὸν ὀλοφύχως ποθήσασαι. Ὅν μετὰ παρρησίας ἐκηρύξατε ἐν μέσῳ τοῦ σταδίου τῶν ἀπίστων τυράννων, καὶ τῶν στεφάνων τυχόντες, νῦν ἐν οὐρανοῖς μετ' ἀγγέλων συναγάλλεσθε· πρεσβεύσατε τῷ Κυρίῳ ὅπως ἵλεως γένηται ἡμῖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.

Καὶ νῦν τῆς ἐορτῆς. Ἦχος πλ. β'.

Σταυρὲ τοῦ Χριστοῦ, χριστιανῶν ἡ ἐλπίς, πεπλανημένων ὁδηγέ, χειμαζομένων λιμὴν, ἐν πολέμοις νίκος, οἰκουμένης ἀσφάλεια, νοσοῦντων ἰατρέ, νεκρῶν ἡ ἀνάστασις, ἐλέησον ἡμᾶς.

Δοξολογία Μεγάλη
τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Ἀγίων
καὶ Ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν

Τὰ Τυπικὰ καὶ οἱ Μακαρισμοὶ ἐκ τῆς γ' καὶ Γ' φῶδης ἀμφοτέρων τῶν Κανόνων Μετὰ τὴν Εἰσόδον τὰ Ἀπολυτίκια κατὰ τάξιν. Κοντάκιον ὁ Ὑψωθεὶς, τὸ Τρισάγιον καὶ ὁ Ἀπόστολος.

Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ.

Ἐν Ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεόν.

«Ἀδελφοί, πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὴν πίστιν».

Ζήτει αὐτὸν τῇ Πέμπτῃ τῆς ιε'. Ἐβδομάδος.

Εὐαγγέλιον

Ἐκ τοῦ κατὰ Μάρκον κα'.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ὄχλος πολὺς καὶ συνέθλιβεν αὐτόν.

Εἰς τὸ «Ἐξαιρέτως» Ἀξίόν ἐστίν.

Εἰς τὰ δίπτυχα Μεγαλυνάριον τῶν Ἀγίων.

Τὰς παρθενομάρτυρας τοῦ Χριστοῦ Πίστιν καὶ Ἐλπίδα καὶ Ἀγάπην, τὰς σεβαστάς κόρας τῆς Σοφίας μιμηθῶμεν πάντες πιστοί, αὐταὶ γὰρ τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ἡμῶν αἰὲν πρεσβεύουσι.

Κοινωνικόν, «εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.»

τὸ «Εἶδομεν τὸ φῶς»

Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου
καὶ Ἀπόλυσις

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον τῶν Ἀγίων

Ἦχος α'.

«Τοῦ λίθου σφραγισθέντος»

Τὰς τρεῖς ἐνδόξους Παρθένους, τὰ τῆς Σοφίας βλαστήματα Πίστιν, Ἐλπίδα, Ἀγάπην ὕμνοις ἀσμάτων ὑμνήσωμεν· ῥωσθεῖσαι γὰρ δυνάμει τοῦ Σταυροῦ βασάνους ὑπέμειναν δεινάς, καὶ τῷ ξίφει ἀποτμηθεῖσαι τὰς κεφαλὰς, στεφάνους ἀπήλαυσαν μαρτυρικούς. Δόξα τῷ στεφανώσαντι Ὑμᾶς, δόξα τῷ ἀγιάσαντι, δόξα τῷ ἀναδείξαντι Ὑμᾶς παρθένων καλλονὴν καὶ Μαρτύρων καύχημα.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΛΟΓΙΟΝ

τῶν ἐν Ρώμῃ ἀθλησασῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀδριανοῦ (117-138 μ.Χ.) Μεγαλομαρτύρων **ΣΟΦΙΑΣ** μετὰ τῶν θυγατέρων Αὐτῆς **Πίστεως**—**Ἐλπίδος**—**Ἀγάπης** ὧν τὸ μαρτύριον ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ Λατινικοῦ ὑπάρχει ἐν τῇ ἐν ᾿Αθῶν I. Μονῇ τῆς Λαύρας, τῶν Ἱδίων καὶ ἄλλαις, ἐξ οὗ συνοπτικῶς ἀντέγραψεν καὶ τύποις ἐξέδοτο Β. Δ. Ζῶτος ὁ Μολοιτὸς ἀφ' οὗ παραλαβὼν ἀνέπτυξεν ὁ ἐν Ἱεροψάλαις Δάσκ. Γ. Βερδελῆς μετὰ σχετικῶν ἱστορικῶν σημειώσεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τῶν Μαρτυρίων τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς ψυχοφελὴ ἀνάγνωσιν τῶν ἀπανταχοῦ γῆς εὐσεβῶν Χριστιανῶν.

Ἐὰν ἡ μεγαλόπολις τῆς Δύσεως, ἡ περιφανεστάτη τῶν πόλεων, ἡ μόνη ἐπισύρασα τὸν γενικὸν θαυμασμόν τοῦ κόσμου ὅλον καὶ ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους τὸν τίτλον τῆς Κοσμοκρατείας διατηρήσασα γηραιὰ καὶ υπερήφανος Ρώμη, ἔχει τι ἐν ἑαυτῇ τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐπιβάλλον, τὸ αἰγλήεν ἐκεῖνο τοῦ σεβασμοῦ ὅπερ ἐπιβάλλουσι τὰ ἀρχαῖα αὐτῆς καὶ μεγαλοπρεπῇ μέγαλα, ὥς καὶ ἡ ἐξόχως λαμπρὰ καὶ ἱστορικωτάτη τοποθεσία της τόσο, ὥς καὶ αἱ αἱματηραὶ καὶ θηριώδεις τῶν Αὐγούστων καὶ Καισάρων της πράξεις, δι' ἡμᾶς τοὺς Χριστιανούς, πρὸ πάντων ὁμως δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ἡ Ρώμη ἐνέχει τι καὶ ἔτι πλέον τὸ ὅποιον μᾶς ἐπιβάλλει νὰ ἔχωμεν διηνεκῶς τὸ ὄμμα πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένον, ὅχι πλέον κατακτητικῶς, ἀλλὰ μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ καὶ ἐνδιαφέροντος

νά διορῶμεν μέσῳ τόσων αἰώνων τὸν ἐκπάγλου καλλονῆς ἐκεῖνον φωτοστέφανον τὸν ὑπὲρ τὴν αἰωνίαν πόλιν σελαγίζοντα ὡς φωτεινὴν νεφέλην καὶ νέμοντα τὸν παρὰ τοῦ Δικαιοκρίτου Χριστοῦ ἄφθαρτον στέφανον πρὸς τὰς τόσας ὑπὲρ Αὐτοῦ μυριάδας μαρτυρησάντων Ἀγίων, τὸν ὑπομιμνήσκοντα ἡμῖν ἐμφανέστατα τὰ πρὸς τὸν Σωτῆρα τῆς ἀνθρωπότητος Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν καθήκοντα τοῦ Χριστιανοῦ.

Καὶ ἂν μὲν εἶνε ἀληθέστατον ὅτι ὅ,τι ὥραϊον καὶ καλλιτεχνικὸν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ οἰαδήποτε πόλις, ἐλκύει τὴν προσοχὴν καὶ τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἐπισκεπτομένου αὐτὴν οὕτως ὥστε νὰ διατηρῇ ἐπ' ἄπειρον αὐτὰ ἐν τῇ μνήμῃ του, τὰ ὁποῖα, μολονότι ἀποκνήματα ἀνθρωπίνης ἐπινοήσεως, ἔχοντα ἀρχὴν καὶ τέλος, ἀκμὴν καὶ παρακμὴν ὥστε νὰ μὴ θεωρῶνται καὶ πολλοῦ λόγου ἄξια, ὁπόσος ἄρ' αὖ ἐπιβάλλεται ὁ σεβασμὸς καὶ θαυμασμὸς ἐπὶ τῶν ἀθανάτων ἐκείνων κειμηλίων τῆς χριστιανικῆς εὐκλείας, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῶν πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ χρόνων κλεῖζουσιν τὸ περίλαμπρον καὶ αἵματοσταγές Ἄστυ τῶν Αὐγούστων καὶ Παπῶν, ὅπερ διὰ τοῦ αἵματός των ἐφοίνιζαν μυριάδες ὅλαι Μεγαλομαρτύρων τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀγωνισαμένων ἅγιον ἄγῳνα καὶ τὸν βίον ὑπὲρ τῆς Ἀγίας καὶ Ἀμώμου ἡμῶν Πίστεως ἐν βασάνοις καταλιπόντων ;

Ἡ περίλαμπρος καὶ αἰωνία τοῦ Ρωμύλου πόλις, ἡ περικλείουσα καὶ περικλείσασα εἰς τοὺς κόλπους της ὅ,τι ὥραϊον καὶ ὑψηλὸν ἐφαντάσθη ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια, μὲ τοὺς Σενέκας καὶ Κατιλίνας της, μὲ τοὺς αἰμοχαρεῖς Νέρωνας καὶ Διοκλητιανούς της, μὲ τὸν ἀγρίως ὅσον καὶ μεγαλοπρεπῶς διασχίζοντα αὐτὴν Τίβεριν της καὶ τὰ περιλαμπρὰ καὶ ἀθάνατα Κολοσιαῖα καὶ Ἱπποδρόμους της, ἥθ' εἴη εἶσθαι ὅλως ἀναξία λόγου πόλις, καὶ φύσει, ἡμέραν τινα παρακαμάζουσα, ἥθ' εἴη

πάντως λησμονηθῇ, ὡς ἔπαθον καὶ πολλὰ ἄλλα σύγχρονοι αὐτῆς καὶ πλούτῳ καὶ κόσμῳ ἐπίσης διακρινεῖσθαι (ὅρα καὶ Βαβυλῶνα, Καρχηδόνα, Ἐφεσον κ. ἄ.), ἂν μὴ ἡ Σεβαστὴ τῶν Ἀγίων Μαρτύρων χορεία ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ θεοστέπιου Μ. Κωνσταντίνου καὶ πλέον, πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως μαρτυρησάντων, δὲν ἀπετέλει οὕτως τὸ Πάνθηον τῆς Χριστιανικῆς λατρείας, τὸ προπύργιον τοῦτο τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸν δεύτερον φέρ' εἰπεῖν λίθον ἐφ' οὗ ὁ ἐν Γολγοθᾷ ἐξαγοράσας διὰ τοῦ Ἀγίου Του αἵματος τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀνφοδόμησε τὴν Ἐκκλησίαν Του.

Δι' αὐτοὺς λοιπόν, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλους λόγους, οὓς κατωτέρω ἀναπτύσσομεν, ἡ Ρώμη ἐνέχει δι' ἡμᾶς τοὺς Χριστιανούς καὶ κάτω ἄλλο τόσῳ τὸ σπαραξικάρδιον ὅσον καὶ παραμύθιον ἅμα ἐγκαλώπισμα, διότι ὁσάκις πρὸς αὐτὴν στρέψωμεν τὸ βλέμμα διττὴ μᾶς ἐπιβάλλεται ἀφοσίωσις καὶ ὁ θαυμασμὸς ὅσον ἀπὸ θρησκευτικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ ἐθνικῆς ἐξεταζομένη ἀπόψεως. Καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος. Ἐνῷ οἱ ἀπὸ τῶν πρώτων μετὰ Χριστὸν χρόνων καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς βασιλεύσαντες εἰς τὸ ἀπέραντον Ρωμαϊκὸν Κράτος Νέρωνες καὶ Κλυῦδιοι, Δομιτιανοὶ καὶ Τραϊανοί, Ἀδριανοὶ καὶ Μάρκοι Ἀνρῆλιοι, Κόμμοδοι καὶ Σεπτῆμιοι Σενηροί, Καρακάλλαι καὶ ἄλλοι διὰ τῶν αἰμοχαρῶν των πράξεων ἐξήντηλσαν πᾶν μέσον θηριωδίας πρὸς ἐντελῇ ἐξολοθρευμὸν τῶν πιστῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁπαδῶν, ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ ἀνασκολοπισμοῦ καὶ τῶν φρικτῶν ἐκατομβῶν, τοῦ ζέοντος ἐλαίου, τῆς πίστεως καὶ νάφθης, τῶν διαφορῶν τοῦ σώματος ἀκρωτηριασμῶν καὶ τοῦ ἐν τέλει σταυρικοῦ ἢ τῆς κεφαλικῆς ἀποτομῆς βασάνων ἀπανθρώπων, ὑπερπλουτοῦντες ἐν ὑπερθεματισμῷ τὸ Ἅγιον κομβολόγιον τῶν Μεγαλομαρτύρων τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ Ἐκκλησίας, ἀφ' ἐτέρου ἢ ἀπειρος τοῦ

Παντοδυνάμου καὶ Παντεπόπτου Θεοῦ οἰκονομία ἐπεφύλασσε τὴν ὑπάτην διὰ τὴν Χριστιανοσύνην, καὶ δὴ τὸν Ἑλληνισμόν, δωρεάν, τὴν ἐμφάνισιν τουτέστιν οὐρανόθεν πρὸς τὸν πρῶτον εὐσεβῆ Καίσαρα Κωνσταντῖνον τὸν Μέγαν (307 μ.Χ.) τοῦ θείου Σήματος, τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ὃν, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, σύμπασα ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ προσεκτήσατο προστάτην μὲν ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ ἀρωγὸν θρησκευτικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐθνικῶς ἱερὸν καὶ πολύτιμον Σύμβολον διετήρησε. Καὶ μολονότι ἡ ἀφήγησις τοῦ ὑπερφυοῦς τούτου ὅσον καὶ θαυμασίου γεγονότος εἶνε γνωστὴ οὐ μόνον τοῖς Ἑλλήσιν, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς, ἐπιβαλλόμενόν μοι ἐθεώρησα καθήκον νὰ ἐπαναλάβω Αὐτὸ ἐνταῦθα καὶ αὖθις, παραλαμβάνων Τοῦτο ὡς ἔχει ἐκ τῆς Ἱστορίας ὡς κόσμημα πολύτιμον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον, νομίζω, ποσῶς δὲν βλάπτει ὅσον καὶ ἂν συχνότερον ἐπαναλαμβάνεται.

«Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀσεβεστάτου Διοκλητιανοῦ, κατανοήσαντος τὸ ἀδύνατον τῆς διευθύνσεως τοῦ ἀχυνοῦς Ρωμαϊκοῦ Κράτους ὑπὸ μόνον τοῦ Αὐτοκράτορος, ἐγένετο σκέψις, καὶ ἀπεφασίσθη (285 μ.Χ.) ὅπως ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν Αὐγούστων συνάρχει καὶ ἕτερος, καὶ κατανέμεται οὕτω ἐξ ἴσου ἡ ἐξουσία καὶ ἐπίβλεψις τοῦ Κράτους· ὡς τοιοῦτον δὲ ἐξελέξατο καὶ προσέλαβε τὸν θηριωδέστερον κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ φρόνημα Παννόνιον τὸν Μαξιμιανόν, εἰς ὃν καὶ παρεχωρήθη ἡ φύλαξις τῶν ἐντεῦθεν τοῦ Ρήνου μερῶν, περιορισθέντος τοῦ Διοκλητιανοῦ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀνεπαρκοῦς θεωρηθείσης καὶ τῆς τοιαύτης διευθύνσεως περὶ τὸ 291 μ.Χ. ὁ Διοκλητιανὸς ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Μαξιμιανοῦ προέβη εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ ἐκ Λαοδανίας Κωνσταντίνου τοῦ Χλωροῦ (πατρὸς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου) καὶ τοῦ ἐκ Μοισίας Γαλερίου, μὲ τὸν τίτλον τοῦ Καίσαρος, καὶ ἐπεχόντων

τὴν δευτερεύουσαν ἐν τῷ Κράτει θέσιν.

«Ὅτε ἀργότερον (306 μ.) ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων ἠγάγασε τοὺς Διοκλητιανὸν καὶ Μαξιμιανὸν νὰ καταλίπωσι τὴν ἀρχὴν, τὸ Ρωμαϊκὸν Κράτος εὐρέθη εἰς ἀληθῶς περίπλοκον καὶ ἀδιέξοδον θέσιν (ὡς ἐκ τῆς ἀπειρίας τῶν μνηστήρων τοῦ θρόνου τῶν Αὐγούστων τοὺς δημιουργηθέντας ὑπὸ τῆς ἀσυνέτου πολιτείας αὐτῶν τούτων πρὸς τὸ Κράτος), ἐπιφαίνεται εἰς τὴν πολιτικὴν κοίστηραν ὁ Μέγας τῇ ἀληθείᾳ Κωνσταντίνος. Οὗτος τυχὼν τῆς εὐνοίας τοῦ Διοκλητιανοῦ ἐν τοῖς χρόνοις τῆς δόξης του ἐκτιμήσαντος τὰς ἐξόχους ἀρετὰς του, πρωϊμώτατα προῦχειρίσατο αὐτὸν εἰς χίλιαρχον. Ὑπερβαλλόντως δ' ἐκτιμῶν τὰς ἀρετὰς τοῦ νέου ὁ Αὐτοκράτωρ, παρέλαβεν αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Παλαιστίνην (296 μ.Χ.) μεταβαίνων ὅπως καταβάλλῃ στάσιν τινα ἐκτραγείσαν ἐν Αἰγύπτῳ· παρῇν δὲ ὁ Κωνσταντίνος δεξιᾷ τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν βασιλέων· οἱ πάντες δ' ἐθαύμαζον τὸ μέγεθος τοῦ ἀναστήματος, τὸ κάλλος τῆς ὄψεως, τὴν ρώμην τοῦ σώματος καὶ ἐν γένει τὸ παρ' αὐτῷ ἐπιφαινόμενον βασιλικὸν φρόνημα. (Ἱστορ. Ἑλλήν. Ἐθνους Κ. Παπαρ., τομ. β' σελ. 530).

«Τὴν εὐνοίαν ταύτην τοῦ Αὐτοκράτορος πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον βαρέως φέρων ὁ ἐκ τῶν Καισάρων Γαλέριος, διὰ παντοίων μέσων καὶ ραδιουργιῶν προσεπάθει νὰ παραγκωνίσῃ παντοιοτρόπως ἐκδηλῶν τὸ μῖσός του πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον. Ὁ Κωνσταντίνος ὁμως, ὡς δῆλον γίνεται ἐκ τοῦ κατόπιν θαύματος, Θεόθεν ἐμπνεόμενος καὶ ὑπὸ τῆς εὐσεβοῦς αὐτοῦ μητρὸς ἐν ταῖς νεανικαῖς ὁρμαῖς του συγκρατούμενος, εἴτι δὲ τὴν πρὸς τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀγάπην διδασκόμενος, πολλάκις προσελθὼν αὐτοῖς ἀρωγὸς καὶ μηδένα ποτὲ καταδιώξας, κατέκτα ὁσημέραι ἔδαφος ἐν τῇ συνειδήσει των

» ὑπὸ πάντων λατρευόμενος καὶ ἐκτιμώμενος. Ὅτε λοιπὸν
 » αἱ πολιτικαὶ αὐταὶ ἀνωμαλῖαι κατετάρασσον τὴν πρωτεύου-
 » σαν τοῦ Κράτους ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον (306 μ. Χ.) στασια-
 » σάσης τῆς Ρώμης ὡς ἐκ τῶν πολλῶν ἀπανθρώπων ὄσω καὶ
 » καταθλιπτικῶν διατάξεων τοῦ Γαλερίου καὶ Σευήρου, δρα-
 » τόμενος τῆς εὐκαιρίας ὁ υἱὸς τοῦ γηραιοῦ πλέον καὶ αἰμο-
 » χαροῦς Μαξιμιανοῦ Μαξέντιος, ἀνακηρύσσεται Ἀυτοκρά-
 » τωρ καὶ προσκαλεῖ εἰς συμμαχίαν κατὰ τῶν Γαλερίου καὶ
 » Σευήρου αὐτὸν τὸν Κωνσταντῖνον ὑποσχεθεὶς μάλιστα καὶ
 » ἐκδούς αὐτῷ τὴν ἀδελφὴν του Φαύσαν εἰς σύζυγον. Το-
 » σαῦται ὁμως ἀργότερον ὑπερίσχυσαν δολοπλοκίαι καὶ ἀλληλο-
 » διαμάχαι, ὥστε μετὰ παρέλευσιν μικροῦ χρόνου βλέπομεν τὸν
 » Κωνσταντῖνον ἐπὶ κεφαλῇς 90,000 στρατιωτῶν πορευόμε-
 » νον κατὰ τοῦ γυναικαδέλφου του Μαξεντίου, ἀντιπαρατάσ-
 » στοντος διπλασίαν σχεδὸν δύναμιν ἥτοι περὶ τὰς 170 χιλ.
 » Ἡ Ρώμη κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐθεωρεῖτο ἱερὰ πόλις·
 » ἐπὶ τοσοῦτον δὲ οἱ τοῖς εἰδώλοις θύοντες Στρατηγοὶ τῆς ἐπο-
 » χῆς ἐκείνης τὴν ἐσέβοντο καὶ ἐτίμων, ὥστε οὐδεμία δύναμις
 » ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ αὐτοὺς κατ' αὐτῆς. Ὁ Κωνσταντῖνος
 » γνωρίζων καλῶς τοῦτο καὶ βλέπων ἐμφρόντιδας καὶ λίαν τε-
 » ταραγμένους τοὺς ὑπ' αὐτὸν στρατηγοὺς, πρὸς δὲ γνωρίζων
 » ἐπακριβῶς καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ του, ἤρχισε πρὸς
 » στιγμὴν νὰ χάνῃ τὸ θάρρος του, καὶ ἀνεμνήσθη τότε τῶν
 » συμβουλῶν τῆς μητρὸς του συμβουλευσάσης αὐτῷ τὴν πρὸς
 » τὸν ἐν Γολγοθᾷ ἐξαγοράσαντα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν Πίστιν,
 » ἐνεθυμήθη τὸν πατέρα του, ὅστις μολονότι δὲν ἐπίστευ-
 » σεν εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος εὐαγγελισθέντα Θεόν, προσ-
 » ενείχετο ὁμως τοῖς ἑπαδοῖς Του εὐμενῶς, δῦδὼν δὲ
 » μέσῳ τοῦ προσφάτου παρελθόντος, τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὸ
 » γελοῖον τῆς πολυθείας μηδὲν κατορθούσης τοῖς αὐτὴν λα-
 » τρεύουσιν, ἀπεφάσισε καὶ ἐδεήθη τῷ Θεῷ τῶν Χριστιανῶν

» μετὰ συντριβῆς καρδίας ὅπως βοηθήσῃ αὐτὸν κατὰ τὸν
 » πρῶτον μέγαν καὶ ἄνισον ἀγῶνα ὃν προῦκειτο ν' ἀναλάβῃ
 » κατὰ τοῦ ἀσεβοῦς Μαξεντίου. Καὶ ὁ τοῦ θαύματος!

» Προσευχομένου λοιπὸν τοῦ Κωνσταντῖνου (λέγει Εὐ-
 » σέβιος ὁ Παμφίλου, ὁ ἐπὶ Κωνσταντῖνου ἀκμάσας Ἐπίσκοπος
 » Καισαρείας καὶ Παλαιστίνης) καὶ λιπαρῶς ἱκετεύοντος τὸν
 » Θεὸν τῶν Χριστιανῶν, ἵνα ἐπορέξῃ τὴν ἑαυτοῦ δεξιάν εἰς
 » τὴν προκειμένην δυσχέρειαν, ἐπεφάνη Θεοσημία παρα-
 » δοξοτάτη. Ὁ ἥλιος ἦτο περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὁ Κωνσταν-
 » τῖνος ἐπορεύετο μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, ὅτε αἴφνης εἶδεν
 » ὀφθαλμοφανῶς ἐν τῷ Οὐρανῷ ὑπερκείμενον τοῦ Ἠλίου,
 » Σταυρὸν ἐκ φωτὸς συνιστάμενον καὶ φέροντα τὴν ἐπι-
 » γραφὴν: Τοῦ τῷ ν ἰ κ α. Ὁ Κωνσταντῖνος ἐκπλαγεὶς ἐπὶ
 » τῷ θαύματι, ὅπερ εἶδε καὶ ἐθαύμασε καὶ ἅπας ὁ ὑπ' αὐτὸν
 » στρατός, διηπόρει πρὸς ἑαυτὸν λέγων, τί ἄρα σημαίνει τὸ
 » φάσμα; μέχρις οὗ ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς εἶδε καθ' ὕπνον
 » Αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν φέροντα τὸν
 » Γίμνον καὶ Ζωοποιὸν Σταυρὸν, καὶ λέγοντα αὐτῷ νὰ ποιήσῃ
 » ἀφομοίωμα τοῦ Σημεῖου Τοῦτου καὶ μεταχειρίζεται τοῦ
 » λοιποῦ ὡς ἀλέχημα εἰς τὰς πρὸς τοὺς πολεμίους συγκρού-
 » σεις. Ἐξυπνήσας οὖν λίαν πρῶτ' παρήγγειλεν εἰς χρυσο-
 » χόους νὰ κατασκευάσωσι καθ' ὁπόδειξίν του τὸ Σῆμα, κο-
 » σμοῦντες Αὐτὸ διὰ λίθων πολυτελῶν. Ἐν δὲ τοῖς Λαβάροις
 » τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀντὶ τῶν εἰδωλολατρικῶν σημάτων, ἃ
 » ἔφερον, ἐτέθη ὁ Τίμος καὶ Ζωοποιὸς Σταυρὸς φέρων ἐν
 » συμπλέγματι τὰ ἀρχικά τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 » στοιχεῖα οὕτω +. Καὶ κατεσκευάσθη λοιπὸν οὕτω ἡ πρώτη
 » Χριστιανικὴ σημαία, τὸ Λάβαρον τοῦτο τῆς Χριστιανικῆς
 » λατρείας, ὅπερ ἐπὶ αἰῶνας διετετήρησαμεν καὶ ἰδιαζόντως
 » ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐφ' ὅσον καὶ εἰς μόνος θὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ
 » ζωῇ λατρεύομεν». (Ἱστορία Ἑλλ. Ἔθνους Κ. Παπαρη-

γοπούλου, τομ. β' σελ. 534).

Καὶ τὰ ταῦτα μὲν ἀπὸ Ἑθνικῆς ἀπόψεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν αἰωνίαν πόλιν περιληπτικῶς ἀνεπτύξαμεν, καὶ τὰ ὅποια πάντως θὰ παρεσιωπῶμεν ἂν μὴ ἡ χαρμόσυτος αὕτη τῶν σήμερον πανηγυριζομένων Μεγαλομαρτύρων, τῆς Πανευφήμου τουτέστι Σοφίας καὶ τῶν τριῶν Αὐτῆς θυγατέρων Πίστεως, Ἑλπίδος καὶ Ἀγάπης δὲν συνέπιπτεν ἐν τοῖς μεθεόρτοις μιᾶς τῶν μεγαλειτέρων του Χριστιανισμοῦ ἐορτῶν τῆς Εὐρέσεως καὶ Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ ὑπὸ τῆς μητρὸς τοῦ Εὐσεβεστάτου καὶ Θεοστέπτου Αὐγούστου Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου Μακαρίας καὶ Ἰσαποστόλου Ἀγίας Ἑλένης, μεθ' ὧν καὶ ἡ ἀκολουθία, ὡς βλέπομεν, συμπάλλεται.

Ἡ Μεγαλομάρτυς Σοφία κατήγετο ἐκ τῶν πέριξ τῆς Ρώμης καὶ ἀνήκεν εἰς περιφανῆ καὶ πλουσιωτάτην οἰκογένειαν. Παιδιόθεν δὲ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν διδαχθεῖσα ἐλθοῦσα εἰς γάμου κοινωνίαν ἀπέκτησε τρεῖς θυγατέρας, εἰς ἃς καὶ τὰ συνώνυμα τῆς χριστιανικῆς λατρείας ὀνόματα ἔδωκε ἐπισημοποιῶσα, τρόπον τινα καὶ ἐκδηλοῦσα πρὸς τὸν Ὑπερτατον Σωτῆρα τὴν ἐαυτῆς καὶ τῶν τέκνων Πίστιν πρὸς Αὐτόν, τὴν Ἑλπίδα τῆς ἀποκτήσεως τῆς αἰωνίου βασιλείας, καὶ τὴν ὑπ' Αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπιον γένος ἄκραν ἀφοσίωσιν καὶ Ἀγάπην.

Ἡ Ἀγία Σοφία ἤκμασεν ἐν τοῖς χρόνοις τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ (117—138 μ. Χ.) ἐποχὴν δηλ. κατὰ τὴν ὁποίαν πολλάκις οἱ Χριστιανοὶ, ὥσπερ μὴ ἤρκουν αἱ ὑπὸ τῶν θηριωδῶν Αὐτοκρατόρων ἐπιβαλλόμεναι βάσανοι καὶ μαρτύρια, εἶχον καὶ τὴν καταδίωξιν ἀπὸ μέρους τοῦ φανατικοῦ ὄχλου πολλάκις ἐπιτίπτοντος κατ' αὐτῶν καὶ μυριοτρόπως θανατούντων αὐτούς. Οἱ Χριστιανοὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐφαίνοντο εἰς τοὺς Ρωμαίους ἄρχοντας καὶ τὸν ὄχλον διτιπῶς ἔνοχοι,

λογιζόμενοι καὶ ὡς ἐχθροὶ τῆς ἐπικρατοῦσης ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ κράτει θρησκείας (τῆς εἰδωλολατρείας) ὑποστηριζομένης ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ Κράτους, καὶ διότι, συναθροιζόμενοι πολλάκις ἐπὶ τὸ αὐτὸ παρέβαινον τοὺς νόμους, ἀπαγορεύοντας ρητῶς τὴν συγκρότησιν σωματείων καὶ ἀνεπισήμων εταιρειῶν. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανοῦ (98—117 μ. Χ.) μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς (138—161) δι' Αὐτοκρατορικῶν διατάξεων ἀπηγορεύετο τοῖς ὄχλοις ἡ αὐτοδικία κατὰ τῶν Χριστιανῶν ὡς ὄντων «πολιτῶν ἀβλαβῶν καὶ βιούντων βίον χρηστόν», ἐπετρέπετο ὅμως, καὶ μάλιστα ἐπεβάλετο ἡ ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων προσαγωγή των, ὅπου «ὑπερχεοῦντο ἢ νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν πατρίαν θρησκείαν, τὴν λατρείαν τουτέστι τῶν Θεῶν καὶ ἀρνηθῶσι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὰς διδασκαλίας Του, ἄλλως ἐτιμωροῦντο διὰ θανάτου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ρωμαϊκῆς θρησκείας καὶ τῶν κοινωνῶν τῶν ἀπηγορευμένων εταιρειῶν νόμων. (Plin. ep. X, 97—98. Εὐσέβ. ις' γ' 33).

Ἐν τοσοῦτῳ πάντα ταῦτα εἰς οὐδὲν ἐλογίζετο ὁ φανατικὸς Ρωμαϊκὸς ὄχλος, ὅστις συνειθίσας πλέον εἰς τὴν ὁσμὴν τοῦ αἵματος καὶ τῶν καιομένων σαρκῶν, ἀναμνησκόμενος δὲ τῶν φρικαλέων ὁμοτήτων καὶ τῶν φοβερῶν ἐκατομβῶν τοῦ σατανικοῦ Νέρωνος, ὅστις πρὸς περισσοτέραν αὐτοῦ καὶ τοῦ ὄχλου του τέρψιν οὐδεμίαν ἀφῆκε περίπτωσιν, καθ' ἣν νὰ μὴ ἐπιδείξῃ τὰ αἰμοδιψῆ καὶ θηριώδη του ἔνστικτα, ἐξήτει καὶ ἐφεύρισκε καθ' ἐκάστην νέας κατὰ τῶν Ἀγίων Μαρτύρων κατηγορίας, ἀποφερούσας τὰ πολυειδῆ μαρτύρια καὶ τὴν ἐν τέλει θανατικὴν ποινὴν.

Οὕτω, ὅτε ἡ ἁγία Σοφία ἔχουσα ὑποθέσεις τινὰς (τὸ 122 μ. Χ.) ἦλθεν εἰς Ρώμην, γνωστὴ εἰς τοὺς ἄρχοντας ὡς ἐκ τοῦ περιφανοῦς τοῦ γένους Τῆς καὶ τῆς ἐκπάγλου

καλλονῆς Αὐτῆς καὶ τῶν θυγατέρων Της, ἐμηνύθη ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸν Ἀδριανὸν ὡς Χριστιανίζουσα, ὅστις καὶ προσκαλεσάμενος Αὐτὴν ἐθαύμασεν ἐπὶ τῷ κάλλει καὶ ταῖς γνώσεσι ὡς δὲ ἠρώτησεν Αὐτὴν περὶ τῶν εἰς Χριστὸν φρονημάτων Της, θαρρούντως ἡ Ἀγία λαβοῦσα ἐκ τῶν χειρῶν τὰς τρεῖς Αὐτῆς θυγατέρας καὶ ἐπιδεικνύουσα αὐτῷ Αὐτάς, οὕτως ἀπήντησε· «Βασιλεῦ! ὡς ἐγώ, οὕτω καὶ αἱ θυγατέρες μου ἀκράδαντον μίαν καὶ μόνην πεποίθησιν ἔχομεν. Τὴν Πίστιν πρὸς τὸν Ἐπουράνιον ἡμῶν Βασιλέα τὸν Ποιητὴν τοῦ Σύμπαντος, τὴν Ἑλπίδα ἐπὶ τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν μονογενῆ καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου, τὸν κατελθόντα ἐξ Οὐρανοῦ καὶ ἐνανθρωπίσαντα ἐκ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, τὸν ἐξαγοράσαντα διὰ τοῦ Σταυρικοῦ Του θανάτου τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν Ἀγάπην Του πρὸς αὐτὸ διὰ τῆς θείας Αὐτοῦ Ἀναστάσεως καταθράψαντα τὰς πύλας τοῦ Ἄδου καὶ τὴν πύλην τοῦ Οὐρανοῦ Παραδείσου ἀνοίξαντα πρὸς τρυφὴν αἰώνιον τῶν ἀκολουθούντων Αὐτοῦ τὰ προστάγματα».

Τότε σφόδρα ὀργισθεὶς ὁ Ἀδριανός, προσέταξεν ὅπως τὰς μὲν θυγατέρας ἀποχωρίσωσι τῆς μητρὸς, Αὐτὴν δὲ ἐκράτησε παρ' αὐτῷ καὶ διὰ κολακείας καὶ λόγων μεστῶν βασιλικῶν προσφορῶν προσεπάθησε νὰ πείσῃ εἰς τὸ νὰ θύσῃ τοῖς εἰδώλοις. Αὕτη ὅμως τῶν τέκνων Της ἀποχωριζομένη προσεφώνει Αὐτὰ οὕτω λέγουσα· «Ἄγετε, ἄγετε φίλτατα τέκνα καὶ μὴ φοβεῖσθε, ὁ γὰρ Κύριος ἡμῶν μεθ' ὑμῶν εἴη, καὶ ἂν τῆς ἐπιγείου μητρὸς στερεῖσθε ἐπὶ μικρόν, Ἀγγελος Κυρίου φύλαξ ὑμῶν ὁδηγήσῃ καὶ στηρίξῃ τὰς καρδίας ὑμῶν ἐπ' Αὐτόν».

Ἦν δὲ ἡ μὲν Πίστις ἐτῶν 13 ἡ Ἑλπίς 12 καὶ ἡ Ἀγάπη 11. Ἀποχωριζόμεναι λοιπὸν τῆς μητρὸς καὶ εἰς οὐδὲν λογι-

σάμεναι τὰς ἀπειλὰς τοῦ τυράννου, κλίναςαι τὰ γόνατα πρὸ τῆς μητρὸς καὶ ἐν συμπλέγματι Ἀγίας ἐμπνεύσεως ἐκτείνασαι τὰς χεῖρας πρὸς Οὐρανὸν ἤρχισαν σιγαλῶς ὑποψάλλουσαι, οἰνοεὶ παραμυθούσαι καὶ ἐνθαρρύνουσαι τὴν ἀνυχὴ μητέρα πρὸ τοῦ ἀκρατήτου πλέον ὑπὸ τῆς ὀργῆς τυράννου.

«Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν «τὸν διὰ Σταυροῦ καταδεξάμενος θάνατον, δὸς θάρος καὶ «εἰς ἡμᾶς ἵνα τὸν ὑπὲρ Σοῦ μετὰ τῆς μητρὸς ἡμῶν ἀγωνισθῶμεν κατὰ τοῦ δυσεβοῦς ἀγῶνα, καὶ ἀξιώσωμεν ἡμᾶς ἵνα τῆς «ἐπουρανοῦ Σου τύχωμεν βασιλείας εἰς δοξολογίαν καὶ εὐ-«πρέπειαν τῆς Σῆς δόξης καὶ βασιλείας. Ναὶ Κύριε ἡμῶν «Ἰησοῦ Χριστέ, μὴ ἐάσῃς ἡμᾶς ὀρφανὰς, δι' οὗ τετρώμεθα «τῆς Σῆς ἀγάπης πάντων Βασιλεῦ». Ἐπὶ τοσοῦτον δ' ὠργίσθη ὁ τύραννος, ὥστε εὐθὺς διέταξεν, ὅπως ἐκφοβίσῃ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὰς ἀδελφάς, νὰ δέσωσι τὴν μεγαλειτέραν τῶν τριῶν, τὴν Πίστιν, καὶ δείρωσιν αὐτὴν μετὰ ῥάβδους σιδηράς. Καὶ ὄντως ἡ μεγαλόφυχος κόρη ἐδέθη τὰς χεῖρας ὀπισθεν, καὶ ἐραβδίσθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε αἱ σάρκες ἀπεσπῶντο τῶν πλευρῶν εἰς τεμάχια! ἀλλ' ὁ τῶν πάντων Κύριος καὶ τῶν ψυχῶν Ἰατρός καὶ Δεσπότης ἐπεξέτεινε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τὴν βασανιζομένην Μάρτυρα, καὶ ἀντὶ οἰμωγῶν καὶ θρήνων παιδικῶν, δοξολογαί καὶ ὕμνοι πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀεπέμποντο, πρὸς πείσμα μέγιστον τοῦ ἀσεβεστάτου τυράννου καὶ τὸν περὶ αὐτόν, ὃς πάραντα διέταξε ν' ἀποκόψωσι τοὺς μαστοὺς τῆς κόρης! καὶ εὐθέως τῆς διαταγῆς ἐκτελεσθείσης καὶ τῶν μαστῶν ἀποχωρισθέντων τοῦ λοιποῦ σώματος καὶ χαμαὶ πεσόντων, ὦ, τοῦ θαύματος! ἀπὸ τῶν χαινουσῶν πληγῶν ἤρχισε ν' ἀναβλύζῃ ἀντὶ αἵματος γάλα ἄφθονον, ἐνῷ ἡ μάρτυς γονυπετήσασα ἐδέετο τῷ Ὑψίστῳ μετὰ τὰς χεῖρας ἐκτεταμένας πρὸς Αὐτόν, ὅπως τὴν ἐνθαρρύνῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ μαρτυρίου.

Πρὸ τοῦ τοιούτου θαυμασίου γεγονότος, δεκατριετοῦς κόρης ἀνηλεῶς δαρθείσης καὶ τοὺς μαστοὺς ἀποστερηθείσης καὶ ἐξακολουθοῦσης νὰ δοξολογῇ καὶ παρακαλῇ Ἐκεῖνον, Ὁν ἐν πεποιθῇσει ἐπίστευε καὶ ἐλάτρευε νὰ τὴν ἐνθαρρύνῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Μαρτυρίου, ἢ πεπορωμένη καὶ σατανικῇ ἐπενεργείᾳ ἐνεργοῦσα ψυχὴ τοῦ Ἀδριανοῦ κατανοήσασα ὅτι ματαιοπονεῖ, καὶ ἐπιθυμῶν παντὶ σθένει νὰ φθάσῃ μίαν ὥραν ἀρχίτερον εἰς τὸ τέλος τῆς θηριώδους του ἀποφάσεως εἶτε διὰ κολακειῶν ἢ διὰ τῆς ἀπειλῆς καὶ ἐν τέλει δι' αὐτῆς τῆς δυνάμεώς του ὡς ἰσχυροῦ κατ' ἀδυνάτου, διέταξε τὴν ἀποτομὴν τῆς κεφαλῆς τῆς Μάρτυρος, ἣτις καὶ στρέψασα τὸ τελευταῖον τὰ ὄμματα πρὸς τὴν Μητέρα καὶ τὰς ἀδελφάς, γονυπετῆς ὡς ἦν, καὶ δεομένη τῷ Ὑψίστῳ παρέδωκε τὴν κεφαλὴν τῷ δημίῳ, καθ' ἣν στιγμήν ὁ Ἀδριανός, διανοηθεὶς, ὅτι πρὸ τῆς μαχαίρας ἢ μήτηρ δειλιῶσα θὰ συνεβούλευε τὴν κόρην ν' ἀπαρνηθῇ τὸν Ἰ. Χριστὸν καὶ θύσῃ τοῖς εἰδώλοις, νεύσας προηγουμένως τῷ δημίῳ καὶ τὴν μητέρα προσκαλεσάμενος ἤρχισεν ἀποτεινόμενος, οὕτως εἰπὼν πρὸς τὸ μητρικὸν φίλτρον, καὶ ταῦτα λέγων· «ὦ ἀφιλόστοργος μήτηρ, Αὐτὸς ὁ Χριστὸς Σου, ὃν μετὰ τοσοῦτον θάρρους καὶ ἐπιμονῆς κηρύττεις, σοὶ ἐδίδαξε τὴν τοιαύτην πρὸς τὰ τέκνα σου στοργήν; Μετάβηθι λοιπὸν παρ' Αὐτῇ καὶ πείσον ὅπως «μετὰ σοῦ θύσῃ τοῖς Θεοῖς τῶν πατέρων μας, καὶ ἐμπλήσω καὶ σὲ καὶ τὸν οἶκόν σου τιμῶν καὶ δόξης». Εἰς ταῦτα ἢ Ἀγία γαληνῶσα ὥσει νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε περὶ Αὐτῆς, πλησιάσασα τὴν ἐξακολουθοῦσαν νὰ ἔχῃ κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ δημίου, καὶ ταύτην ἐπιδείξασα τῷ τυράντῳ ὑποβάλλουσιν δοξολογίας τῷ Δεσπότη Χριστῷ, οὕτως ἀπήντησε·

«Ἰδὲ βασιλεῦ ἀνομώτατε, ἰδὲ καὶ ἀπάντησον σὺ ἀντ' ἐμοῦ εἰς τὴν ἐρώτησίν σου. Τίς ποτέ τῶν Θεῶν τῶν ὑπὸ σοῦ καὶ

«τῶν ὁμοίων σου λατρευομένων, τοσοῦτόν σου αἰκίζομένου καὶ «τὰς σάρκας κατακοπτομένου ἀρωγὸς προσῆλθέ σοι καὶ ἐν «τοῖς χεῖλεσιν ὕμνους δοξολογίας ἐπεκόλλησεν;!» Ἐξαλλος πλέον ὁ τύραννος ἐπὶ τῇ θαρραλέᾳ ταύτῃ προσβολῇ τῶν Θεῶν του καὶ ἐπιθυμῶν ἐπὶ τὸ ὁμώτερον νὰ βασανίσῃ τὸ θυμὸν του διέταξε ν' ἀνάψῃ πυρὰν, νὰ δέσῃ τὴν ἀναμένουσαν τὴν μάχαιραν τοῦ δημίου νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Μάρτυρα Πίστιν ἐπὶ ἐσχάρας σιδηρᾶς, καὶ θέσῃσιν Αὐτὴν εἰς τὴν πυρὰν! Ἀναλύσας δὲ πίσσαν καὶ ναύτην διέταξε νὰ ἐπαλείψῃ τὰς κατακαυομένας σάρκας τῆς· ἀλλὰ καὶ αὐθις ὁ Κύριος ταύτην ἀσφαλῆ διέτηρησε καὶ ἀντὶ ὁσμῆς καιομένων σαρκῶν, ὁσμὴ μύρων ἀνεδίδετο ἀπ' αὐτῶν εἰς μεγάλην ἀκτίνα φθάνουσα, ἐνῷ Ἀγγελος Κυρίου ἀοράτως διὰ νεφέλης δρόσον περιέλουε τὴν ἐπὶ τῆς πυρᾶς δεκατριετὴ Μάρτυρα. Ἡ ἀναληγσία τῆς Μάρτυρος καὶ ἡ πρὸς τὰ βασανιστήριά του περιφρόνησις Αὐτῆς τε καὶ τῆς μητρὸς καὶ ἀδελφῶν της εἰς ἀπόγνῳσιν ἔφερον τὸν τύραννον, ὅστις πάραυτα διέταξε ν' ἀποσύρῃσιν Αὐτὴν τῆς πυρᾶς καὶ ἀποκεφαλίσῃσιν. Οὕτω δὲ ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἐνθαρρυνουσῶν αὐτὴν μητρὸς καὶ ἀδελφῶν κλίνας τὸν αὐχένα ἀπετιμήθη τὴν κεφαλὴν, παραδοῦσα εἰς τὸν Κύριον τὴν Ἀγίαν καὶ ἁμωμον Αὐτῆς ψυχὴν, λαβοῦσα τὸν ἄφθαρτον τοῦ μαρτυρίου στέφανον.

Καὶ ἡγάλλετο καὶ ἔχαιρε ὁ παράνομος βασιλεὺς καὶ μετ' αὐτοῦ πᾶς ὁ ὄχλος ἐκεῖνος πρὸ τοῦ ἀσπαίροντος εἰσεῖτι πτώματος τῆς Μάρτυρος, πεποιδότες ὅτι διὰ τῶν ἀπειλῶν καὶ βασάνων θὰ κατεπτόουν τέλος τὴν μητέρα καὶ τὰς δύο ἔτι μικροτέρας ἀδελφάς, καὶ θὰ ὑπερχέουν αὐτὰς νὰ θύσῃσιν τοῖς εἰδώλοις καὶ ἀπαρνηθῶσι τὸν Μέγαν Βασιλέα καὶ θεμελιωτὴν τοῦ Παντός· καὶ ὑπὸ τοιούτων ἐμπορούμενος ἰδεῶν, ὁ δεῖλαιος, ἐκάλεσε τὸ δεύτερον ἤδη τὴν ἔτι ὡς μητέρα τὴν καρδίαν αἰμάσσουσιν ἁγ. Σοφίαν καὶ τὴν παῖδα ἀκέφαλον

ἐπιδεικνύων, εἶρων πρὸς αὐτήν ταῦτα ἐφθέγγετο. «Ἰνα τί ὁ
«ὑπὸ Σοῦ καὶ τῶν θυγατέρων Σου λατρευόμενος Χριστός,
«οὐκ ἐπώρεξε τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα ἐπὶ τὴν καταβασανίζομένην
«καὶ ἀποκεφαλισθεῖσαν παῖδά Σου, ἵνα οὕτω καὶ ἡμεῖς τὸ
«θαῦμα καθορῶντες Αὐτῷ πιστεύσωμεν;»

Καὶ τούτου οὕτω λαλοῦντος, ἰδοὺ ἐγείρεται ἡ δυοδεκαετής
Ἑλπίς, ἥτις μετὰ ἀνδρικοῦ ὅλως θάρρους ἀπαντᾷ αὐτῷ οὕτω·
«Μνωπεῖς ὦ παράνομε τύραννε καὶ τὴν δύναμιν τοῦ βασι-
«λέως μας Χριστοῦ ἀδυνατεῖς νὰ ἴδῃς! Ἀλλὰ τί ἄλλο ἦν τὸ
«θάρος καὶ ἡ περιφρόνησις τῶν βασάνων καὶ μαρτυρίων σου
«ὑπὸ τῆς ἐμῆς ἀδελφῆς; Μὴ τάχα δὲν ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ
«Κύριος ἡμῶν Ι. Χριστός, ὅστις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν
«βασανιστηρίων σου ἐπέχεεν ἔλαιον βαλσαμῶδες ἐπὶ τῶν κα-
«ταξιομένων καὶ κατακαιομένων Αὐτῆς σαρκῶν, παραμυθῶν
«καὶ παροτρύνων αὐτήν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Μαρτυρίου καὶ στερ-
«ρῶς ἐμμένουσας εἰς τὰς ἀρχάς της καὶ τὴν διδασκαλίαν του;
«Ὅποιαν παραμυθίαν καὶ ὅποιον βάλαμον ἐπιχέουσι ἐφ'
«ὑμᾶς οἱ πολυνόημοί σας καὶ ἐπίγειοι οὗτοι Θεοί;»

Τὸν θαυμασμόν τοῦ τυράννου ἐπὶ τῷ θάρρει τῆς κόρης
διεδέχθη πάραυτα μῆνις καὶ πόθος ἐκδικήσεως, οὕτως ὥστε
διέταξε ν' ἀναφθῇ κάμινος πυρὸς καὶ ἐμβληθῇ ἡ Μάρτυς.
Ἀλλ' ὦ τῶν θαυμασιῶν σου Χριστέ! Καθὼς ἄλλοτε οἱ ἐν
Βαβυλῶνι τρεῖς παῖδες Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγὼ ἐμ-
βληθέντες ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ πυρὸς σῶφι διεφυλάχθησαν,
οὕτω καὶ νῦν ὅχι μόνον ἡ Μάρτυς σῶα διέμεινεν αἰνοῦσα
καὶ εὐλογοῦσα τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ ἡ κάμιнос ἐκσπάσασα
καὶ περιχυθέντων τῶν φλογῶν πολλοὺς τῶν ἀσεβῶν κατέ-
καυσε καὶ ἐθανάτωσε! Τότε διέταξεν ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ ἐξα-
γάγῃ αὐτήν τῆς καμίνου καὶ σταυρώσωσι, καταξέοντες
ἅμα τὰς σάρκας της διὰ σιδηρῶν περονῶν, πλὴν καὶ διὰ
τούτου μηδὲν κατορθώσας διέταξεν ἐμβαλεῖν τὴν Ἀγίαν εἰς

λέβητα κοχλάζοντα ἀπὸ πίσσαν καὶ ναύθην καὶ ρητίνην,
ἀφ' ὅπου ἔχουσα τὰς χεῖρας ἀναπεπταμένας πρὸς Οὐρανὸν
ἐφαλμύδει γλυκυμόλπως τῷ Νυμφίῳ Χριστῷ «Εἰς ὅσμήν
μύρων Σου ἔδραμον Χριστέ ὁ Θεός» καὶ ταῦτα Αὐτῆς λεγού-
σης ὑπερκοχλάζοντος τοῦ λέβητος ἐξεχύθη ἡ πίσσα καὶ
ναύθη καὶ ρητίνη εἰς μεγίστην ἀκτίνα ἀπ' αὐτοῦ κατακαύ-
σασαι σὺν πολλοῖς ἄλλοις ἐν μέρει καὶ αὐτὸν τὸν δυσσεβῆ
Αὐτοκράτορα, ὅστις μὴ δυνάμενος νὰ ὑπομείνῃ τοὺς πόνους
μερικῆς ἐκκαύσεως καὶ θέλων νὰ ἐκσπάσῃ ἡ ὀργή του, διέ-
ταξε τὴν ἀποκεφάλισιν καὶ Αὐτῆς παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς πρὸ
μόλις στιγμῶν ἀποτμηθείσης Πίστεως. Μετὰ δὲ καὶ τοῦτο,
ὑποθέτων ὅτι τὰ τόσα βασανιστήρια θὰ συνεκίνουν τέλος τὴν
πάσχουσαν, κατ' αὐτόν, μητέρα πρὸς διαφύλαξιν τῆς ἐναπο-
ληφθείσης τῇ ζωῇ ἐνδεκαετοῦς θυγατρὸς αὐτῆς Ἀγάπης, καὶ
μὴ θέλων νὰ παραδεχθῇ ὁ τυφλὸς τὴν ψυχὴν τύραννος τὴν
ὑπερφυσικὴν ἐπενέργειαν τοῦ Ι. Χριστοῦ ἐπὶ τῶν ὁπαδῶν
Αὐτοῦ καὶ τὴν ἀοράτως ἐπὶ τούτους εἰς τὸ μαρτύριον ἐνθάρ-
ρυνσιν καὶ ἀπάλειψιν τῶν σωματικῶν ἀλγηδόνων των, προ-
σεπάθησε τὰ ἔσχατα μεταχειριζόμενος, καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ
κολακειῶν ἐζήτησε τὴν μικρὰν μὲν τὸ σῶμα μεγάλην δὲ τῇ
ψυχῇ κόρην προσενεχθῆναι αὐτῷ. Ὡς δ' αὕτη ἐπλησίασεν
ὑπὸ τῆς ἐπενεργούσης τοῖς Μάρτυσι θείας δυνάμεως ἐνισχυ-
θεῖσα οὕτως ἤρξατο ἐλέγχουσα τὸν ἀσεβῆ τύραννον. «Ὡ
»παμμίαρε καὶ ἐπίγειε τοῦ Σατανᾶ ἐνσάρκωσις, ἀληθὴ δαι-
»μων τῆς κολάσεως, παρανομώτατε βασιλεῦ, ὅστις τοὺς εἰς
»σὲ ἐμπιστευομένους τὴν ζωὴν καὶ τὸν πλοῦτόν των μετα-
»χειρίζεσαι ὡς ἄνθυρμα τῆς ἐπιπολαίου καὶ σατανικῆς ματαιο-
»δοξίας σου· πρὸς τί εἰσέτι ἐμὲ καὶ τὴν μητέρα μου διατηρῆς
»ἐν τῇ ζωῇ; Μὴ τάχα ἐφαντάσθης ὅτι δύνασαι διὰ τῶν ἀ-
»πειλῶν καὶ βασάνων σου νὰ κατορθώσῃς νὰ δελεάσῃς ἡμᾶς
»καὶ τοῖς θεοῖς σου θύσωμεν; Μὴ ἐνόμισες ὅτι τοῖς ἀψύχοις

»καὶ ὑπὸ τῆς φαντασίας καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῆς σμίλης σας
 »δημιουργηθεῖσι εἰδώλοις δυνάμεθα ἡμεῖς προσκυνῆσαι ;
 »Οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τῷ ματαίῳ καὶ προσκαίρῳ εἶνε
 »ἵκανόν ὅπως χωρίσῃ ἡμᾶς τοῦ ποθητοῦ Νυμφίου εἰς Ὅν
 »ἀκραδάντως πιστεύομεν καὶ Ὅν ὅσον τάχιον ἐπιποθοῦμεν.
 »Διάταξον, διάταξον ὅθεν πάραντα ὅπως τὰ ὁμώτερα τῶν
 »βασανιστηρίων σου, ὅσον τάχιον ὁδηγήσωσιν ἡμᾶς εἰς ἐστί-
 »ασιν πνευματικὴν παρὰ τῷ Νυμφίῳ Χριστῷ, ἀφ' οὗ ἐπὶ
 »τόσας ἤδη ὥρας μᾶς ἀπομακρύνῃς», εἶπε, καὶ εὐθέως ὁ τύ-
 ραννος ἐγερεθεὶς καὶ κάτωχρος ὑπὸ τῆς ὀργῆς γινόμενος ἤρ-
 πασεν ἐκ παρατυχόντος ραβδούχου λωρίδα βοδὸς (βούρδουλα)
 καὶ πρῶτος αὐτὸς ἤρχισε τύπτων τὴν Μάρτυρα διατάξας ἐν-
 ταυτῷ νὰ δέρωσιν οἱ ραβδοῦχοι ἕως οὗ ἐχωρίσθησαν ἀπ' ἀλ-
 λήλων αἱ ἀρθρώσεις καὶ ἀρρομοὶ τοῦ σώματος. Καὶ ἐν τοιαύτῃ
 καταστάσει διέταξε νὰ ῥίψωσιν εἰς τὴν καιομένην κάμινον
 ῥίπτοντες ὅσῳ τὸ δυνατόν περισσοτέρας εὐφλέκτους ὕλας·
 ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν
 κυρίων θέλων νὰ ἐπιδείξῃ τὸ ἄπειρον αὐτοῦ ἔλεος διετήρησε
 σῶαν τὴν Μάρτυρα αἰνοῦσαν καὶ εὐλογοῦσαν Αὐτὸν καὶ ἐν
 μέσῳ τῶν φλογῶν ἀπὸ τὰς ὁποίας διὰ νὰ τὴν ἀποσπάσωσιν
 οἱ δορυφόροι καὶ δῆμοι τοῦ τυράννου πτοούμενοι νὰ πλη-
 σιάσωσι τὸ πῦρ καὶ τὴν λάβαν ἐκρέουσιν κάμινον, προσδέ-
 σαντες ἐπὶ μακροῦ πασσάλου σιδηρᾶν περόνην καὶ διαπερά-
 σαντες τὸ ἅγιον Σῶμά Της ἔσυρον ἔξω ὅπως ἀποκεφαλί-
 σωσιν.

Ἰδὼν ὁ ἀπάνθρωπος οὗτος τύραννος καὶ τὴν τελευταίαν
 του ἀποτυχίαν ἐν νῷ διαλογιζόμενος ὁποίου εἵδους μαρτύ-
 ρια θὰ ἐπέβαλλε τῇ μητρὶ, πλὴν ἡ θεία τοῦ Ὑψίστου ἀγα-
 θότης ἐπιτρέψασα εἰς αὐτὴν νὰ ὑποστῇ τὴν τοσοῦτον διὰ
 μητέρα σκληρὰν δοκιμασίαν, ἀπώλεσεν ἐν ὀλίγαις μόνον
 ὥραις καὶ τὰς τρεῖς τῶν θυγατέρων της διὰ τοιούτων μαρ-

τυρικῶν θανάτων, ἠδόκησε ν' ἀπαλλάξῃ αὐτὴν τοῦ περαι-
 τέρω μαρτυρίου παραλαβῶν εἰς τοὺς κόλπους Του τὴν ἀγίαν
 Αὐτῆς ψυχὴν μικρὸν μετὰ τὴν ἀποκεφάλισιν καὶ τῆς μικρο-
 τέρας θυγατρὸς αὐτῆς Ἀγάπης, καὶ καθ' ἣν ἀκριβῶς σιγ-
 μὴν ἐνηγγαλίζετο τὰ ἀκέφαλα πτώματα τῶν θυγατέρων της
 ἐνταφιασθεῖσα μετ' αὐτῶν.

Ἀργότερον, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος τιμῶν τὴν μνήμην
 τῶν Μεγαλομαρτύρων, ἤγειρεν ἐν Ρώμῃ περικαλλῇ Ναὸν
 πρὸς τιμὴν Των, σωζόμενον ἔτι καὶ νῦν, ἀτυχῶς εἰς τὴν Πα-
 πικὴν ἐκκλησίαν ἀνήκοντα. Τὰ δὲ ἐν Ρώμῃ θαύματα τῶν
 Ἀγίων ὡς καὶ πανταχοῦ ὅπου ἐπικαλοῦνται Αὐτὰς εἰσὶ πάμ-
 πολλα καὶ ἀνεκδιήγητα, εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ Κυρίου ἡ-
 μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὡς πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις
 σὺν τῷ Ἀνάρχῳ Αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ Ζωοποιῷ
 Αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
 νων. Ἀμήν.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΘΕΣΕΩΣ
ΟΠΟΥ ΝΥΝ ΥΨΟΥΤΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΗΣ
Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ
ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ

Εἰς τὴν καθόλου ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε παρατηρητέον ὅτι ἕκαστον ἔθνος, πᾶσα πόλις καὶ χώρα, οἰαδήποτε ἐν γένει φυλὴ ἀπὸ τῶν ἡμιαγρίων βαρβάρων τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς καὶ τῶν ἀγρίων Ἰνδῶν κανιβάλλων, μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς πεπολιτισμένων τῆς σήμερον λαῶν, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τι ἀπορρέον ἐξ ἱστορικῆς τοῦ παρελθόντος τοῦ πηγῆς, τὸ ἐπιδεικνύει ὡς ἱερὸν κειμήλιον παλαιᾶς δόξης καὶ εὐκλείας, καὶ οὐδέποτε παύεται ἐκθειάζουσα αὐτὸ καὶ μεγαλοποιούσα, ἐγκαυχωμένη διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἡμιθέους ἀναβιβάζουσα τοὺς ὅπωςδὴποτε ὑπὲρ αὐτοῦ δράσαντας.

Ἡ ἡμετέρα φυλὴ ἣτις ἀφιέρωσεν ὁλοκλήρους τόμους εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας καὶ προϊστορικῆς δόξης καὶ εὐκλείας τῶν προγόνων μας, καὶ ἣτις ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑθνους διπλασίως ἠδύνατο ν' ἀποτελέσῃ ἱστορικούς τόμους, ὡς ἐκ τῆς πανθομολογούμενης τῶν πατέρων τῆς Ἑθνικῆς ἀναγεννήσεως δράσεως, δυστυχῶς ἐν πολλοῖς, ἢ μετὰ προφανοῦς καὶ ἀσυγγνώστου ἀδιαφορίας ὁλοκλήρους ἀθλοῦς ἀντιπαρέρχεται, ἢ καὶ ἀν ποιήσῃται αὐτῶν μνεῖαν, τόσον συνοπτικῇ εἶνε αὕτη, ὥστε καταντᾷ νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ τις τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑθνους του. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐκτεταμένη ἀνάπτυξις τῶν ἀνδραγαθημάτων τῆς δρακὸς ἐκείνης τῶν Μεγάλων πατέρων μας ἀπαιτεῖ καὶ κόπους πολλοὺς καὶ δαπάνας οὐ σμικράς, ἀλλ' εἶνε ὡσαύτως ἀληθὲς ὅτι πρὸ παντός ἔδει, φόρον εὐγνωμοσύνης ἀποτίνοες πρὸς τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν ἐργασθέντας καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποδώσαντας Ἐκείνους Πατέρας τοῦ Ἑθνους, εἶνε λέγω ἐπιβεβλημένον καθῆκον εἰς πάντα ἔχοντα τὰ μέσα ἀπερ παρ' Αὐτῶν ἐκληρονόμησε, νὰ διαθήσῃ ἐλάχιστα πρὸς διαιώνισιν ἔστω καὶ μιᾶς δι' ἕκαστον τόπον λεπτομερεστέρας περιγραφῆς Ἑθνικῆς δράσεως, ὅπως οἱ ἐπαΐοντες γινώσκωσιν ὅχι πλέον συνοπτικῶς τὰ ἄθλα τῶν πατέρων των ἀλλ' ἐν ἐκτάσει ὡς ἔχουσι καὶ ὡς τὰ ἤκουσαν αὐτοὶ παρὰ τῶν ἐτι καὶ νῦν ἐπιζώντων, ἀτυχῶς ὀλίγων, αὐτοπτῶν μαρτύρων καὶ συναγωνιστῶν ἐκείνων.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας πόνημα, βεβαίως δὲν εἶνε τὸ κατάλληλον πρὸς ἐκτενῆ ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν ἀλλ' οὔτε καὶ ὁ σκοπὸς του ἀποβλέπει εἰς τοῦτο, ἐπειδὴ ὁμως ὑπάρχουσιν ἱστορικαὶ τινες σελίδες ἀρρήκτως

συνδεόμεναι μετὰ τῆς ἱστορίας τοῦ ἐν τῇ θέσει ὅπου κεῖται σήμερον ἀνιδρυθέντος Ἰ. Ναοῦ τῆς Μεγαλομάρτυρος Ἀγ. Σοφίας, θὰ προσπαθήσω μὲ τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος παλαιμάχου καὶ ὑπεργήρου ἀγωνιστοῦ ἐκ Μεθάνων καταγομένου, νὰ μεταδώσω τοῖς φιλακολούτοις ἀναγνώσταις μου συνοπτικώτατα καὶ ἐρ' ὅσον ὁ χόρος τοῦ βιβλίου μοι τὸ ἐπιτρέπει, ὅ,τι εἶχε τὴν καλωσύνην μὲ ὑποτρέμουσαν ἐκ τῆς συγκινήσεως τῶν ἀναμνήσεων καὶ μόλις ὑπὸ τοῦ γήρατος ἀκουομένην φωνὴν νὰ μοι ἀφηγηθῇ ὁ πολλὸς γέρων σχετικὸν περὶ τῆς θέσεως καὶ τῆς ἐν αὐτῇ δράσεως τῶν Πατέρων μας κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἑθνους μας Ἱεροῦ Ἀγῶνος.

100—150 βήματα μακρὰν ἐπὶ τὸ Ν. Δ. χωρίζουσι τὸν Ἰ. Ναὸν τῆς Ἀγ. Σοφίας ἀπὸ τοῦ μετοχίου τοῦ Ἀγ. Σπυρίδωνος τὸ ὁποῖον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἑθν. ἀνεξαρτησίας μας ἐπαίξε σπουδαιότατον μέρος, ὡς ἐκ τῆς θέσεως ὅπου ἐκεῖτο, προασπῆσαν καὶ τροφοδοτήσαν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ Ἰ. Ἀγῶνος τοὺς περίξ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀκροπόλει μαχομένους μετὰ τοῦ Φαβιέρου ἄνδρας. Ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μετοχίῳ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπῆρχε παλαιὰ καὶ θαυματουργὸς εἰκὼν τοῦ Ἀγ. Δημητρίου, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν σήμερον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῆς οἰκογενείας Μελετοπούλων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀθρόοι προστήρχοντο οἱ χωρικοὶ καὶ μαχηταὶ τοῦ Ἀγῶνος ἀρπύζοντες ἐξ Αὐτῆς θάρρος καὶ ἐπικαλούμενοι τὴν βοήθειάν Της ἐξήρχοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νικηταὶ τῶν ἐπιχειρήσεων των. 14 ὄλα χωρία κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς ἔφερον τὰ γεννήματά των εἰς τὴν θαυματουργὸν Εἰκόνα ἀφ' ὅπου μετὰ τὰς ὑπὸ τῆς θρησκείας ἐπιβιβαζόμενας εὐχὰς διενέμοντο εἰς τὰ περιζ πολέμου στρατόπεδα τὰ ὅποια καὶ ἐν στιγμαῖς ὑποχωρήσεως κατέφευγον ὡς εἰς λιμένα σωτηρίας, καὶ ἀπὸ τῆς Εἰκόνης τοῦ Ἀγίου ἀρπύζοντες νέαν δύναμιν καὶ σθένος ἐπετίθεντο καὶ αὖθις κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀποκομίζοντες τέλος ὑπὲρ αὐτῶν τὴν νίκην.

Ἀπὸ τὸ μετόχι αὐτό, μοι ἔλεγεν ὁ σεβαστὸς πρεσβύτερος, ἐκκινήσαμε, ἀφοῦ προηγουμένως ἐκάναμε παράκλησιν στὸν Ἀὐτὸν Δημήτρη νὰ εὐλογήσῃ τὰ ὄπλα μας, καὶ κατεβήκαμε καὶ ἐξεδιώξαμε μέσα ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀγ. Σπυρίδωνος τοὺς Γκέγκηδες οἱ ὅποιοι εἶχαν στημένο ταμποῦρι ἐκεῖ μέσα καὶ δὲν ἄφιναν τὰ καίρια μας νὰ πλησιάσουν στὴν ξηρά· καὶ ὅταν ὁ Καραϊσκάκης ἀπεφάσισε τὴν γενικὴν ἐφοδο, ἀπ' αὐτὸ πάλιν τὸ μετόχι ξεκινήσαμε κατὰ τοῦ Κρουταχῆ ὁ ὁποῖος κατεῖχε ὅλον τὸν ἐλαιῶνα καὶ ἐστενοχωροῦσε τὸ Φαβιέρο ποῦ ἦταν κλεισμένος μέσα στὴν Ἀκρόπολιν· ἀλλὰ ἡμεῖς μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀγ. Δημητρίου καὶ μὲ τὸ θάρρος

τοῦ ἀτρομήτου ἀρχηγοῦ μας Γ. Καραϊσκάκη καὶ τὴν ἀφοβία τοῦ Καπετάνιου μας Χατζῆ Μιχάλη τὸν στείλαμε ἀπίσω τὸν ἥλιο» ἀφοῦ γεμίσαμε τὸν κάμπο ἀπὸ τὰ κορμιά τους, ἐνῶ ἀπὸ μᾶς σκοτώθηκαν τρεῖς καὶ πληγωθῆκαν καμμιά εἰκοσαριά.

Μὲ λίγα λογία παιδί μου, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων. ἡ θέσις αὐτὴ γιὰ τὴν ὁποίαν μ' ἐρωτᾷς σήμερον μοῦ θυρίζει τόσα πράγματα, ποῦ ἔπρεπε νὰ εἶχες καιρὸ καὶ σύ, κ' ἐμένα νὰ μὴ μοῦ ἔκανε κακὸ δσον τὰ θυμοῦμαι, γιὰ νὰ γράψης μία φυλλάδα ποῦ νὰ τὴν ἔχετε σήμερον ἄλλο Εὐαγγέλιο, ἀλλὰ σεῖς σήμερα ὅλα αὐτὰ τὰ καταφρονεῖτε ! Πηγαίνετε στὸ Φάληρο ὅχι γιὰ νὰ προσκυνήσετε τὸν τάφο νεῖτε ! Πηγαίνετε στὸ Καπετάνιου μας Καραϊσκάκη ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀναπνέψετε θαλασσινὸ ἀέρα καὶ νὰ ἰδῆτε θέατρα καὶ γυναῖκες μὲ μεταξωτὰ ρούχα καὶ ἀσημένια κουμπιὰ, καὶ ξεχνᾶτε ὅτι γιὰ μᾶς θαλασσινὸς ἀέρας καὶ βουνήσιος δὲν ὑπῆρχε καὶ τὰ ἀσημένια κουμπιὰ τόσο ἀπὸ τὴ φέρμελῃ μας ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν φέρμελῃ τῶν γυναικῶν μας τὰ μεταχειρίζουμαστε βόλια γιὰ τὸν ὄχθρό !

Ἦμουν παιδάρις κ' ἐγὼ στὴν ἐποχὴ ἐκείνη κ' ἐβαστοῦσα τὸ τουφέκι κ' ἐπολεμοῦσα κατόπιν τοῦ ἀρχηγοῦ τὸν ὀχτρὸ τῆς Πατρίδος, καὶ ἀφ' οὗ πεθάνανε ὅλοι ἐμεῖνα μόνος ἐγὼ κ' ἔζησα ὡς σήμερα μὲ μιὰ ἐλπίδα μόνη. «Νὰ ἰδῶ στὸ μέρος ποῦ τόσο μᾶς ἐβοήθησε ἡ χάρις τοῦ Ἀγ. Δημητρίου νὰ χτιστῇ μιὰ Ἐκκλησοῦλα γιὰ νὰ μὲ θάψουνε μέσα καί' καὶ ἔδωκε ὁ Θεὸς καὶ ἡ χάρις τοῦ Ἀγίου Του νὰ ἀκουσθῇ ἡ ταπεινὴ μου δεήσει, καὶ βλέπεις σήμερα (ἀδιάφορον καὶ ἂν εἶνε λίγα βήματα παρακάτω) τὸν Ἱερὸν Αὐτὸν Ναὸν τῆς Ἀγ. Σοφίας νὰ στέκετε περήφανος καὶ ὑψηλὸ ἀθάνατο μνημεῖο γιὰ νὰ μνημονεύονται ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι μὲ τὸ αἷμά Των ἔχουν ποτίσει τὴν γῆν ποῦ ἐκτίσθησαν τὰ θεμέλια του. Εἶμαι πάρα πολὺ γέρων καὶ δὲν πιστεύω νὰ μοῦ κάνην τὴν χάριν ὁ Θεὸς νὰ μ' ἀφίση νὰ ζήσω ἔως ὅτου τὴν ἰδῶ ὅλως διόλου τελείαν. Εὐχομαι ὅμως καὶ παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ φωτίζη σᾶς νὰ καταβάλετε ὅλα σας τὰ δυνατὰ μέσα νὰ τὴν τελειώσετε, καὶ ἂν ὅπως πηγαίνουν τὰ Κουβέρνα μας δὲν ἄς ἔχουμε Ἐλπίδα νὰ ξεκινήσουμε ἀπὸ τὴν Ἀλλῃ μας Ἀγία Σοφιά, ἔχουμε Πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ μὲ τὴν Ἀγάπην του ἴσως μιὰ μέρα συμπληρωσετε σεῖς ὅ,τι ἐμεῖς ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῶν μέσων ποῦ διεθέταμεν ἀφήκαμεν ἡμιτελές.

Γένοιτο !

A. B.

Γ. Γ. Ὁ Ι. Ναὸς τῆς Ἀγ. Σοφίας ἠγέρθη ἐκ βάρβρων τὸ 1900 δημαρχεύοντος τοῦ Τρ. Μουτσοπούλου καὶ ἐγκαινιάσθη τὴν 15ην 76ρίου τοῦ 1902.